

Gyan Amrit જ્ઞાનમૃત

Vol.17 - Issue 06
June 2024
Price 15/-

રાજયોગિની સરલાદીદી

પૂર્વ ડાયરેક્ટર, ગુજરાત ઝોન

પાંચમો સ્મૃતિ દિવસ

6 જૂન

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતી

પ્રથમ મુખ્ય પ્રશાસિકા, બ્રહ્મકુમારીઝ

મહમા સ્મૃતિ દિવસ

24 જૂન

Yoga for Harmony & Peace

આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ

21 જૂન

આણંદ ખાતે 'જિલ્લા પુસ્તકાલય મંડળ' દ્વારા આયોજિત પરિસંવાદમાં દીપ પ્રગટાવતા અધ્યક્ષ ડૉ. વૈશાલીબેન ભાવસાર, નિયામક ડૉ. પંકજભાઈ ગોસ્વામી, પ્રમુખ ઠાકોરભાઈ પટેલ સાથે પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

ગાંધીધામ કચ્છ ખાતે સન્માન સમારોહમાં પ્ર.કુ. રામનાથભાઈ, સતાપર ગોવર્ધન પર્વતના ત્રિકમદાસજી મહારાજ, પ્ર.કુ. ગોદાવરીબેન, પ્ર.કુ. બાબુભાઈ, પ્ર.કુ. લાજવંતીબેન તથા અન્ય.

સુરત બાલાજી સેવાકેન્દ્ર દ્વારા આયોજિત 'ધી લાઈટ' ફિલ્મના શો પછી સુરત મ્યુ. કોરપોરેશનના આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ભગિની ગાયત્રીબેનને ઈશ્વરીય પ્રસાદ આપતાં પ્ર.કુ. ફાલ્ગુનીબેન.

ઉમરગામ સેવાકેન્દ્ર પર પધારેલ સીટીઝન અમ્બેલાના માલિક તથા ઉમરગામ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ એસોશિએશનના નવનિયુક્ત પ્રમુખ નરેશભાઈ બાંધિયા સાથે પ્ર.કુ. ચેતનાબેન, પ્ર.કુ. રંજનાબેન, પ્ર.કુ. ઉમેશભાઈ.

સુરત કામરેજ ખાતે 'બાળ વ્યક્તિત્વ વિકાસ શિબિર'ના ઉદ્ઘાટનમાં વકીલ કુંજેશભાઈ, મહિલા અર્બન બેંક મેનેજર દીપુબેન, એર હોસ્ટેસ કિંજલબેન, દીપિકાબેન, આશાબેન, પ્ર.કુ. રીમાબેન.

કિલ્લા પારડીમાં 'હેષ્ટી સમર કેમ્પ'ના પ્રસંગે વલ્લભ આશ્રમના ડાયરેક્ટર ભગિની પ્રીતિબેન સાકરીયા, અશ્વમેધ વિદ્યાલયના ટ્રસ્ટી ભ્રાતા હર્ષદભાઈ, પ્ર.કુ. પાર્શ્વબેન, પ્ર.કુ. મીનલબેન.

સુરત મોટા વરાછા ખાતે 'મોની ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલ'ના વિદ્યાર્થીઓને રાજયોગ મેડીટેશનનો પરિચય આપી યોગ કરાવતાં પ્ર.કુ. મીનાબેન.

ભરૂચ અનુભૂતિધામ સેવાકેન્દ્ર ખાતે પધારેલ 'સંસ્કાર વિદ્યાધામ'ના વિદ્યાર્થીઓને 'પરીક્ષા મિત્ર'ની સમજૂતી આપતાં પ્ર.કુ. અમીતાબેન.

Gyan Amrit ज्ञानमृत

वर्ष १७

जून - २०२४

अंक : ०६

प्रजपिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयनुं मुजपत्र अमृतसूचि

- मनसा सेवातंत्री स्थानेथी ..04
- प्रसन्नताना पथ पर -प्र.कु. शिवानी ..10
- अेक भाप साथे सर्व संबंघदादी प्रकाशमणिजु ..11
- भीती को भीती करनेकी श्रेष्ठ विधिप्र.कु. चंद्रवदन ..12
- पर्यावरण जलवणी माटे परमात्मानीप्र.कु. विवेक ..16
- जशोदा मैयाप्र.कु. हेमंत ..18
- दिव्यदर्शन - आंतरराष्ट्रीय योगप्र.कु. नंदिनी ..23
- कर्ण रीते जपर पडे के पुशी वधी रही छे24
- जगदंभा सरस्वतीप्र.कु. नीलम ..26
- मातेश्वरी जगदंभाप्र.कु. लीला ..28
- दिलनी शाहुकारीप्र.कु. जूनागढ ..29
- प्रसंग परिमल30
- आपला सुभ-दुःखनुं कारण आपलो स्वभाव31
- मातेश्वरी जगदंभा सरस्वती32
- संगमयुगनी शण्दावली34

2024ना लवाजमना दर

भारतमां

वार्षिक लवाजम	रु.	१३०.००
आजुवन सभ्य	रु.	२,२००.००
छूटक नकल	रु.	१५.००

विदेशमां

अेरमेर्घल वार्षिक	रु.	१,६००.००
आजुवन सभ्य	रु.	१२,०००.००

तंत्री कार्यालयनुं भदलायेलुं सरनामुं
कृतिओ मोकलवानुं सरनामुं

प्र.कु. डो. कालिदास प्रजपति

तंत्री : ज्ञानामृत

D-202, सागर रेसीडन्सी,

PDPU रोड, जल्वी इर्म सामे, रायसल,
गांहीनगर - 382007 M. 99798 99104

मुद्रक अने प्रकाशक

भारती रणछोडदास सोमैया

-:- विशेष नोंध -:-

सेवाकेन्द्र द्वारा थयेल सेवाओना ओरीजनल
हाई रेजोल्युशन वाणा चोप्पा, व्यवस्थित,
योग्य फोटा साथे महेमानोनुं आपुं नाम,
जरोपर होधे, कार्कमनी संपूर्ण विगतो साथे
गुजराती ज्ञानामृतना ई-मेल उपर ज
मोकलवाना रहेशे. जे अग्रता कमे फोटा मणे,
तमाम प्रकाटे फोटानी गुणवत्ताना आधाटे
नाना-मोटा भधा सेवा केन्द्रोने यथायोग्य स्थान
आपवानो पूरो प्रयत्न रहे छे. जे मोबाईलथी
फोटा पाड्या होय ते मोबाईलनी गेलेरीमांथी ज
ओरीजनल फोटा हाई क्वालिटीमां ई-मेलमां
अटेय करवा. तमे whatsappमां मोकलेला के
कोईअे फोटा पाडीने तमने whatsappमां
मोकलावेल अथवा कोईना फोरवर्ड करेला फोटा
क्यारे मोकलवा नहीं. whatsappथी मोकलावेला
फोटानी प्रिन्टिंग क्वालिटी जरोपर होती नथी.
जे प्रकाशनमां कदापी लेवाशे नहीं

ज्ञानामृतना बेंक भातानी विगतो

प्रजपिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालय

Account No. : 03290100041261 IFSC Code : BARB0GITAMA

Bank Name : BANK OF BARODA, Geeta Mandir Branch

प्रकाशन स्थल - गुजरात जेन मुप्यालय

ब्रह्माकुमारी, सुभशांति भवन, भुलाभाई पार्क रोड, कंकरिया, अमदावाड - ३८० ०२२.

Phone: 079 - 2532 4460

Email : gyanamrit.guj@gmail.com

તંત્રી સ્થાનેથી

મનસા સેવા

સાંપ્રત સમયનો પોકાર

આપણને પ્રશ્ન થાય કે આપણે તો આધ્યાત્મિક જીવનને લીધે સુખ, શાંતિ અને દિવ્યાનંદસભર જીવન જીવીએ છીએ તો મનસા સેવા શા માટે ? આપણે એક પરમપિતા પરમાત્માનાં સંતાન છીએ તે સંબંધે સૃષ્ટિ પરના સૌ આત્માઓ આપણાં ભાઈઓ, બહેનો છે. વસુદેવ કુટુંબકમની ભાવના મુજબ એક જ પરિવારનાં સભ્યો છીએ. પરિવારમાં એક સુખી હોય, બીજું દુઃખી હોય, તો સ્વાભાવિક રીતે કરુણાની ભાવના જન્મે.

સાંપ્રત વિશ્વની તાસીર ચિંતાજનક છે. વધતા જતા વસ્તી વિસ્ફોટે અર્થશાસ્ત્રીઓની ગણતરીઓ ઊંઘી વાળી દીઘી છે. કેટલીયે પંચવર્ષીય યોજનાઓ પછી પણ આપણે લક્ષ્યબિંદુ સુધી પહોંચ્યા નથી, પરિણામે રોટી, કપડાં, મકાનની પ્રાથમિક સુવિધાઓથી અનેક લોકો વંચિત છે. વૈશ્વિકરણને લીધે નાના ઉદ્યોગો, કુટિર ઉદ્યોગો નાશ પામ્યા છે. ક્યાંક મરવાના વાંકે ચાલી રહ્યા છે. પશ્ચિમના આંધળા અનુકરણે આપણી ઈચ્છાઓ, શોખ, આદતો, અપેક્ષાઓ વધતાં જ રહ્યાં છે. માંગ અને પૂરવઠાની સમતુલા જળવાતી નથી. સંયુક્ત પરિવારો તૂટતાં જાય છે. વિભક્ત કુટુંબો અનેક સમસ્યાઓથી ગ્રસ્ત છે.

આજે અખબારોમાં દરરોજ આત્મહત્યા, હિંસા, ખૂન, બળાત્કાર, લૂંટફાટ, આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓના અહેવાલો વાંચીએ છીએ. ભ્રષ્ટાચારને લીધે કુર્કર્મોની માત્રા ઝડપથી વધી રહી છે. તેથી ક્યાંક પ્રેમમાં નિષ્ફળતાને લીધે, પારિવારિક, ક્લેશ કંકાસને લીધે, શંકા-કુશંકાને

લીધે, આર્થિક ભીંસને લીધે, પરીક્ષામાં નાપાસ થવાને લીધે, ધાર્યા પ્રમાણેનું પરિણામ પ્રાપ્ત ન કરવાને લીધે, ક્યારેકતો નાનાં નાનાં કારણોને લીધે આત્મહત્યાઓ થતી રહે છે. ચોમેર આંસુ, વેદનાનો ચિત્કાર, અસલામતીની ભાવના, વિરોધાભાસ, નિરાધારીપણાનો અનુભવ થાય છે. જેઓ આ સર્વ પ્રશ્નોથી મુક્ત છે. તેઓ પરમાત્માનો ચથાર્થ પરિચય પ્રાપ્ત કરવા માટે ભટકી રહ્યા છે. કર્મકાંડો કે બ્રાહ્મચાર એમને અતીન્દ્રિયસુખની અનુભૂતિ કરાવી શક્યા નથી. આવા આત્માઓને પ્રભુમિલનની પ્યાસ છે.

ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતાં આપણને પરમાત્માએ આપેલો મનસા સેવા કરવાનો આદેશ યાદ આવે છે. રાજયોગ અને ઈશ્વરીયજ્ઞાનના સબળ માધ્યમથી હારેલા, થાકેલા, નાસીપાસ થયેલા આત્માઓમાં ઉમંગ ઉત્સાહ લાવવા ગુણો અને શક્તિઓ ધારણ કરવાની પ્રેરણા આપવા અને સર્વસમસ્યાઓના સમાધાન માટે મનસા સેવા એક અકસીર શક્તિશાળી, પ્રભાવશાળી ઈલાજ છે.

મનસા સેવાની પરિભાષા

મનસા સેવા અર્થાત્ દરેક સમયે આત્મા પ્રત્યે સાહજિક રીતે શુભભાવના અને શુભ કામનાનાં વાયબ્રેશન (આંદોલનો) નીકળે જેનો સ્વયં તથા બીજાઓ પણ અનુભવ કરે. મનસા સેવા વિહંગમાર્ગની સેવા છે. મનસા સેવા અર્થાત્ સંકલ્પ દ્વારા સેવાની ટચીંગ થાય.

મનસા સેવા અર્થાત્ મનનાં શક્તિશાળી આંદોલનો પ્રસરાવી વિશ્વકલ્યાણના હેતુથી કરવામાં આવતી સેવા. રાજયોગી જીવનના

નિયમો અને મર્યાદાઓનું ચુસ્ત પાલન કરી, એકાગ્રતાની શક્તિ, યોગની ગહન અનુભૂતિ અને અચલ, અડોલ, એકરસ અવસ્થા દ્વારા મનસા સેવા થઈ શકે છે. તેમાં સંશય, આળસ, અલબેલાપણાને કોઈ સ્થાન નથી.

સ્થૂળ રીતે જોઈએ તો અવકાશમાં ઉપગ્રહ છોડતી વખતે જેટલી ઊર્જાની જરૂર પડે છે. તેવી અસરકારક, પ્રભાવશાળી મનની અવસ્થાથી મનસા સેવા પરિણામલક્ષી બને છે. જે આત્મા દેહ અને દેહના સર્વ બંધનોથી, વ્યર્થ સંકલ્પોથી સંપૂર્ણ રીતે મુક્ત છે અને જેના મનમંદિરમાંથી શુભભાવના, શુભકામના અને વિશ્વ કલ્યાણના તરંગો ઉઠે છે તે મનસા સેવા છે.

મનસા સેવા યોગી જીવનના સર્વ નિયમોનું પાલન કરનાર કોઈપણ આત્મા કરી શકે છે. તેમાં જ્ઞાતિ, જાતિ, વય કે વર્ગભેદ, ધર્મભેદનાં કોઈ બંધનો નથી. માત્ર તેને સ્વની, સ્વપિતાની, સ્વકર્મની, સ્વધર્મની, સ્વધામની યથાર્થ સમજ હોય તે જરૂરી છે. વિદ્યુતની ગતિ કરતાં પણ મનની ગતિ અતિ તેજ છે. વાયુની ગતિ કરતાં મન વહેલું પહોંચે છે. તેથી મનસા સેવા માટે મનની માવજત કરવાની જરૂર છે.

મનસા સેવા હતાશાની ચિંતા ઉપર બેઠેલા આત્માઓને નવા જીવનનું દાન આપી શકે છે. જેઓ બીજી કોઈ સેવા કરતા નથી તેઓ પોતાની શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ દ્વારા મનસા સેવા કરી શકે છે. તેઓ પ્રથમ નંબરના સેવાદારી બની શકે છે.

મનસા સેવા કોણ કરી શકે ?

જે સાધકમાં એકાગ્રતાની શક્તિ હોય તેને મનસા સેવા સરળ લાગશે. તેનામાં કાનૂન Law અને પ્રેમ Loveનું સમતુલન હોય તે જરૂરી છે. મનસા સેવા કરવા માટે આત્મિક પ્રેમની મૂર્તિ બનવું પડે. વળી સંગમયુગના સમયનું મહત્વ

સમજવું જરૂરી છે. સંગમયુગની એક એક પણ અતિ મહત્વની છે. તેથી મનસા સેવા કરનાર દરેક પણ પોતાનું શ્રેષ્ઠ ભાગ્ય બનાવે છે. તે મહાદાની, વરદાની બનીને વિશેષતાઓને વહેંચવા માટે નિમિત્ત બને છે. પણ તેણે યાદ રાખવાનું છે કે તેને મળેલી વિશેષતાઓ પરમાત્મા પ્રસાદ છે. તેથી અહંભાવ નહીં આવે અને સદા પ્રસન્ન, એકરસ અવસ્થા જળવાઈ રહે છે. જેઓ વિશ્વના શો કેસમાં સ્વયંને ઉદાહરણમૂર્ત સમજે છે તેઓ મનસા સેવા કરી શકે છે.

તે માટે તેણે સેવા અને સ્વઉન્નતિનું ધ્યાન રાખવું પડે છે. મનસા સેવા માટે મનની ડ્રીલ વારંવાર કરો. એક પણમાં નિરાકારી સ્થિતિમાં સ્થિત થવાની ડ્રીલ કરો. આ અભ્યાસ મનસા સેવા કરવામાં ઉપયોગી થશે. વળી દૃઢ મનોબળ, સંકલ્પશક્તિની પણ જરૂર છે. જેઓનો લાંબા સમયનો અશરીરીપણાનો, દેહથી ન્યારા, કરાવનહાર સ્થિતિનો અનુભવ, તીવ્ર પુરુષાર્થ છે વળી જે આત્મા એવું સમજે છે કે મારો સમય-સંકલ્પ વિશ્વ સેવા પ્રત્યે જ છે એ આત્મા મનસા સેવા કરી શકે છે.

તેણે ડબલ સેવા કરવાની છે. સ્વની સેવા અને સમગ્ર વિશ્વમાં સુખશાંતિનાં કિરણો પ્રસરાવવાની સેવા. જે રીયલગોલ્ડ છે. (સંપન્નયોગી) તે મનસા સેવા કરી શકે છે. જે મનને સદા વ્યસ્ત રાખે છે, સંપન્ન સ્થિતિમાં રહે છે. તેના માટે મનસા સેવા સહજ છે. મનસા સેવા કરનારના દિલમાં, મનમાં કોઈના પ્રત્યે પણ વ્યર્થ વૃત્તિનાં વાયબ્રેશન ન હોવાં જોઈએ. તેથી કોઈની નકારાત્મક વાત બુદ્ધિમાં ના રાખો. જે પણમાં જ્યાં ઈચ્છે, જે સ્થિતિ ઈચ્છે, તે સ્થિતિમાં સ્થિત રહે અર્થાત્ એવરરેડી રહે તે પ્રભાવશાળી મનસા સેવા કરી શકે છે.

જે સાધક અવિનાશી સુખ, શાંતિ તથા સાચા

પ્રેમનો સ્ટોક એકઠો કરે છે તેજ અન્યને સકાશ આપી શકે છે. જેણે સ્વનું પરિવર્તન કર્યું હશે તે જ વિશ્વ પરિવર્તનનાં વાયબ્રેશન તીવ્રગતિથી ફેલાવી શકશે. જે હૃદમાંથી મુક્ત થઈ બેહદ સેવાધારી બને છે તેજ વિશ્વકલ્યાણકારી બને છે. મનસા સેવા કરનાર કદી સાધનો, સુવિધાઓ તરફ આકર્ષિત થશે નહીં. એટલે જ તે સાધક મનસા સેવાનો પ્રયોગી બનીને સાધનો અર્થાત્ પ્રકૃતિ ઉપર પણ વિજયી બનશે.

જેના મન, બુદ્ધિ સ્વચ્છ છે વળી જેની પાસે શુદ્ધ સંકલ્પોની શક્તિનો સ્ટોક છે. તેવા સાધકો મનસા સેવા કરી શકે છે. જે આત્મા તીવ્ર પુરુષાર્થી છે, જેણે ગહન તપસ્યા કરી છે તેજ સાધક મનસા સેવા કરી શકે છે. આમ મનસા સેવા કરનાર સાધકમાં આટલી યોગ્યતાઓ હોવી જરૂરી છે.

મનસા સેવાની કાર્ય પદ્ધતિ

જ્યાં પણ અશાંતિ હોય ત્યાં શાંતિ ફેલાવનાર શાંતિદૂત બનવું એ મનસા સેવા કરનારનો ધર્મ છે. મનસા, વાચા, કર્મણા ત્રણે સેવાઓ એક સાથે કરો. જેથી તેનો વિશેષ પ્રભાવ પડશે. સૌથી મોટી સેવા માર્ફક અને વારસ આત્માઓને ઈર્મર્જ કરી તેમને આવાહન કરવું. કેટલીયે વિશિષ્ટ પ્રતિભાઓ આ રીતે પરમાત્માના તપોવન સુધી પહોંચી છે. હવે તેમાં ગતિ લાવવાની છે. અકાળે મૃત્યુ પામેલા, ભટકતા આત્માઓ, જ્ઞાનપિપાસાવાળા આત્માઓ, અશાંત આત્માઓને યોગનાં વાયબ્રેશન આપો અને તેમને શાંત કરો.

લાઈટ હાઉસ બનીને ભિન્ન ભિન્ન લાઈટ્સનાં કિરણો (ભિન્ન ભિન્ન ગુણો અને શક્તિઓનાં) આપો. જેને જે ગુણ કે શક્તિની જરૂર હોય તે મેળવી સંતુષ્ટ થાય. મનસા સેવા કરનારે દિવ્યદૃષ્ટિથી નહીં પણ પરમાત્મા સમાન સ્થિતિથી

સાક્ષાત્કાર કરાવવાનો છે. કારણ કે પ્રત્યક્ષને પ્રમાણની જરૂર નથી. મનસા સેવા એવી કરો કે વિશ્વના ગ્લોબ ઉપર સર્વ આત્માઓ ઊભા રહીને આપ સૌના ચહેરામાં પરમાત્માને જુએ. અનેક ધર્મો હોવા છતાં ચથાર્થ પ્રભુ પરિચય, પ્રભુ પ્રેમથી વંચિત, અતીન્દ્રિય સુખની ઈચ્છાવાળાઓને મનસા સેવા બળ આપશે. વાયુમંડળ ગમે તેવું દૂષિત હોય પણ શ્રેષ્ઠ રુહાની વાયબ્રેશન મોકલવાથી વાયુમંડળ પણ બદલાઈ શકે છે. સાધકની રુહાની દૃષ્ટિ વૃત્તિથી ચુંબકની જેમ આત્માઓ ખેંચાઈને તેની પાસે આવે છે. આ સેવા કરનારે જ્ઞાન સૂર્યની સ્થિતિમાં સ્થિત થઈને ભયભીત, હલચલવાળા આત્માઓને સર્વશક્તિઓનાં કિરણો આપવાનાં છે. જેઓ ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારે પીડિત છે તેમને મનસા દ્વારા શક્તિઓનું દાન યા સહયોગ આપો. વાચા દ્વારા જ્ઞાનનું દાન આપો. સહયોગ આપો. કર્મ દ્વારા ગુણોનું દાન આપો અને સ્નેહ સંપર્ક દ્વારા ખુશીનું દાન આપો. તો તેઓ પ્રાપ્તિનો અનુભવ કરશે.

માત્ર મુખથી સેવા નહીં પણ મનસા, વાચા અને સ્નેહ સહયોગ રૂપી કર્મ. એક જ સમયમાં ત્રણે સેવાઓ એક સાથે કરો. જેનું સચોટ પરિણામ આવે છે. સાંભળેલી વાતો ભૂલી જવાય છે. પણ વાયુમંડળનો અનુભવ ભૂલાતો નથી. મનસા શક્તિ દ્વારા આત્માઓની દેહદૃષ્ટિ વિસરાય તેવી આત્મિકવૃત્તિ બનાવો, વાયુમંડળ બનાવો. સદા રહે મદિલ બનીને વિશ્વના આત્માઓને મનસાશક્તિ દ્વારા કંઈને કંઈ અંજલિ આપો. વેસ્ટને ખતમ કરી બેસ્ટનો પ્રભાવ વાયુમંડળમાં ફેલાવવો તે મનસા સેવા કરનારનું લક્ષ્ય છે. શક્તિશાળી કિરણોની આધ્યાત્મિક શક્તિ સદા આપતા રહો. જેથી આત્માઓ સંપન્નતાનો અનુભવ કરે.

બ્રહ્માબાબાનાં મનસા વાયબ્રેશન કેટલાંયે

આત્માઓને ઘેર બેઠાં સાક્ષાત્કાર કરાવતાં હતાં. એવો અવાજ સંભળાય કે કોઈ (પરમાત્મશક્તિ) આવ્યું છે. જાઓ. આવો અનુભવ કેટલાયે બ્રહ્માવત્સોને થયેલો છે. મનસા સેવા એવી શક્તિશાળી હોય, જે આત્માઓને પ્રાપ્તિનો અનુભવ કરાવે. એવું વાયુમંડળ બનાવો કે કોઈપણ સામે આવે તે (૧) કંઈને કંઈ સ્નેહ પ્રાપ્ત કરે, (૨) સહયોગ મેળવે, (૩) ક્ષમાનો અનુભવ કરે, (૪) હિંમતનો અનુભવ કરે, (૫) ઉમંગ ઉત્સાહનો અનુભવ કરે.

વિશ્વસેવાધારીએ મનસા સેવાની શરૂઆત પોતાના સ્થાનથી, શહેરથી કરવી જોઈએ. તેના અસરકારક પરિણામ પછી દેશનું અને વિશ્વનું અસરકારક, પ્રભાવશાળી વાયુમંડળ બનાવી શકાય છે. મનસા સેવાથી દૂર દૂર સુધી ટચીંગ કરી શકાય છે. દૂરથી જ આપનો ચહેરો ચમકતા પ્રકાશ સ્વરૂપે દેખાશે. મનસા સેવા કરવા માસ્ટર જ્ઞાનસૂર્ય બનીને જ્ઞાનનો પ્રકાશ આપવાની સાથે સાથે કિરણોની શક્તિ આપીને દરેક આત્માના જૂના પુરાણા સંસ્કારોના કીટાણુઓનો નાશ કરીને જે આત્માનું પરિવર્તન કરવા ઈચ્છે તેને ઈમર્જ કરી અર્થાત્ નયનો સમક્ષ તેની તસ્વીર લાવી દરરોજ નિશ્ચિત સમયે યોગદાન આપો.

હજુ વિશ્વના ઘણા બધા આત્માઓને ઈશ્વરીય સંદેશ આપવાનો છે. આ સૌને પ્રત્યક્ષ રીતે મળીને સેવા કરતાં ઘણાં વર્ષો લાગે પણ મનસા સેવા દ્વારા સૂક્ષ્મ મશીનરીને ઝડપી બનાવી અનેક આત્માઓને સંદેશ આપી શકાય છે. જેઓ ભક્તિમાર્ગમાં છે પણ જેમની ધારણાઓ ઊંચી છે. શુદ્ધતા અને સાત્વિકતા છે. પ્રભુ પ્રાપ્તિ માટે ટળવળે છે તેવા આત્માઓ પ્રત્યે મનસા સેવા કરવાથી તેમને જલદીથી જ્ઞાન, યોગનું તીર લાગી શકે છે. તેઓ પરમાત્માને ઓળખીને, સત્વરે ઈશ્વરીય સંતાન બની શકે છે.

મનસા સેવામાં મહેનત ઓછી અને પરિણામ વધારે છે. જેમની મનસા સેવા કરીને સંબંધ સંપર્કમાં લાવી, રુહાની સ્નેહ આપી વારસ, માઈક આત્માઓને પ્રોત્સાહિત કરીશું તો તેવા આત્માઓ આંતરિક ખેંચાણ અનુભવીને પરમાત્માના ઘેર-મધુવન તપોભૂમિ યા સેવાકેન્દ્ર ઉપર પધારશે. મનસા સેવા કરનારના મનમાંથી દરેક સમયે સર્વ આત્માઓ પ્રત્યે દુઆઓ નીકળતી જ રહેશે. મનસા સેવા કરનાર સાધકે પોતાના તપસ્વી સ્વરૂપ દ્વારા પ્રકૃતિ, વાયુમંડળ, મનની નબળાઈઓથી બેચેન આત્માઓને સુખચેનની અનુભૂતિ કરાવવાની છે.

મનસા સેવાનાં પરિણામો

મીઠા સાકારબાબાએ દેશ અને વિદેશોમાં યોગનાં આંદોલનો પ્રસરાવ્યાં હતાં. તેના ફલ સ્વરૂપે આજે ભારત અને વિશ્વના ૧૪૦ દેશોમાં સેવાકેન્દ્રોની સ્થાપના થઈ છે. અનેક વિશિષ્ટ પ્રતિભાઓ મધુવન તપોભૂમિ વરદાનભૂમિ પર પહોંચી છે. બાબાએ પ્રારંભમાં કહેલી વાતો આજની વાસ્તવિકતા બની ગઈ છે. આ મનસા સેવાની ત્રિકાળ દૃષ્ટિનું પરિણામ છે.

ભ્રાતા વિશ્વકિશોર (ભાઉ)નું સ્વાસ્થ્ય બગડતાં મુંબઈમાં હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યા હતા. તેમને ખૂબ દર્દ થતું હતું. મીઠા બાબાએ આ સમાચાર જાણ્યા અને આખી રાત ઝૂંપડીમાં બેસીને ગહન તપસ્યા કરી મનસા સેવા કરી. બીજે દિવસે મુંબઈથી માઉન્ટ આબુ ફોન આવ્યો કે ભાઉનું સ્વાસ્થ્ય સારું છે.

દિલ્હી રાજેરી ગાર્ડનમાં આજે બાબાનું ભવ્ય ભવન છે. તે જમીન હાથમાંથી ચાલી જાય તેવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થયું હતું. ત્યારે મનસા સેવા અને એડવોકેટ બી. કે. લાલચંદભાઈના નિષ્ઠાપૂર્વકના પ્રયાસોથી સફળતા મળી.

હાપુડમાં સંસ્થા વિરુદ્ધ તોફાની વિરોધ થયો હતો. આવા સમયે માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી ત્યાં પહોંચ્યા. તેમની યોગયુક્ત મુદ્રા અને મધુર વાણીથી સૌ પ્રભાવિત થયાં, વિરોધ શમી ગયો.

હૈદરાબાદ શાંતિ સરોવરના નિર્માણમાં કાનૂની વિઘ્નો આવ્યાં પણ મનસા સેવા દ્વારા તે દૂર થયાં. આજે શાંતિ સરોવરની યશગાથા આપણે સાંભળીએ છીએ.

દિલ્હીના લાલકિલ્લા મેદાનમાં આપણો કાર્યક્રમ ચાલતો હતો. તેવામાં તત્કાલીન રશિયાના પ્રમુખ ખેઝનેવ આવ્યા હતા. તેમના પ્રવચન માટે આ સ્થળ ખાલી કરવાનું હતું. પણ મનસા સેવાના પરિણામે આપણો કાર્યક્રમ યથાવત રહ્યો. રાષ્ટ્રપતિ ખેઝનેવના પ્રવચનનું સ્થળ બદલાયું.

સ્પાર્ક દ્વારા મનસા સેવાના જે પ્રોજેક્ટ હાથ ધરાયા છે. તેનાં સુંદર પરિણામો જાણવા મળ્યાં છે.

રાજયોગી સૂર્યભાઈ અને અન્ય મહારથી ભાઈઓ-બહેનોએ સૂચવેલા મનસા સેવાના પ્રયોગો કરીને અનેક બ્રહ્માવત્સોએ ધ્યેય સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી છે.

ભક્તિમાર્ગમાં એવાં દૃષ્ટાંતો મળે છે કે વિકારોને વશીભૂત થતાં પહેલાં જ ગુરુની પ્રેરણા કે સર્ચલાઈટથી શિષ્યો પાપકર્મ કરતાં અટકી ગયા હોય. તે રીતે માયાને વશીભૂત આત્માઓને ઓળખીને જે સતત મનસા સેવા કરવામાં આવે, તો તેમના પતનને રોકી શકાય છે.

સંસ્થાની પત્રિકાઓમાં જે અનુભવો પ્રકાશિત થાય છે જે હૃદયસ્પર્શી હોય છે. આ મનસા સેવાનું પરિણામ છે. આમ આવા તો અનેક અનુભવો છે. જે ગ્રંથસ્થ કરવામાં આવે, તો અનેક ગ્રંથો રચાય. પ્રત્યેક બ્રહ્માવત્સના જીવનમાં કોઈને કોઈ ઉલ્લેખનીય અનુભવનુ ભાથું છે જ.

આમ મનસા સેવા શક્તિશાળી માધ્યમ છે. માત્ર તેનો વિશ્વ કલ્યાણ અને બેહદના હેતુઓ માટે ઉપયોગ થાય તે જરૂરી છે. બાબા, મમ્માએ, સ્વામી રામકૃષ્ણ પરમહંસ, રમણમહર્ષિ, ડોંગરે મહારાજ આદિએ કદી આ શક્તિનો ઉપયોગ પોતાના માટે કર્યો નહોતો. તેમની નજર માત્ર વિશ્વકલ્યાણ તરફ જ મંડાયેલી હતી.

મનસા સેવા માટે કોમેન્ટ્રી સાથે યોગ

હું આત્મા અવ્યક્ત બાપદાદાએ આપેલો મનસા સેવાનો આદેશ માથે ચઢાવું છું... મુજ આત્માએ મનસા સેવા કરવા માટેની યોગ્યતા ઘારણ કરી લીધી છે.... તેની કાર્ય પદ્ધતિ પણ જાણી લીધી છે... હવે મનસા સેવા કરવી અતિ સરળ બની છે.

હું આત્મા રહેમના સાગર શિવ પિતાનું સંતાન માસ્ટર રહેમ દિલ છું. વસુદૈવ કુટુંબકમની ભાવના મુજબ આ સૃષ્ટિ પરનાં સૌ ભાઈઓ બહેનો મારાં જ છે... ઈશ્વરીય પરિવારનાં જ છે.

હું આત્મા લાલ પ્રકાશમયદામ પરમદામમાં મીઠા મીઠા શિવબાબાની સામે જાઉં છું.... બાબા મને મનસા સેવા કરવા ભિન્ન ભિન્ન ગુણો અને શક્તિઓથી શક્તિશાળી બનાવી રહ્યા છે... હું આત્મા પરમદામથી શક્તિસંપન્ન સ્થિતિમાં સૂક્ષ્મવતનમાં આવું છું. જ્યાં અવ્યક્ત બ્રહ્માબાબા સાથે હું આત્મા પણ મનસા સેવામાં જોડાઉં છું. સતયુગના દેવી દેવતા પદની સ્મૃતિ લાવી દ્વાપરયુગ અને કલિયુગના ભક્ત આત્માઓને યોગદાન કરું છું. વળી સંગમયુગમાં બ્રાહ્મણમાંથી ફરિસ્તા બનીને મનસા સેવા કરું છું. વિશ્વના ગ્લોબ ઉપર ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારે પીડિત દુઃખી, અશાંત, હતાશ આત્માઓને જોઉં છું. પ્રભુ પરિચય અને પ્રભુ મિલન માટે તડપતા આત્માઓને જોઉં છું. ભટકતા આત્માઓને પણ જોઉં છું.

હું આત્મા વિશ્વના દુઃખી, અશાંત આત્માઓમાંથી જેને જે ગુણ કે શક્તિની જરૂર હોય તેનું દાન કરું છું.... જીવદાત માટે તૈયાર થયેલા આત્માઓ, શાંત થાઓ ! ધીરજ ધરો ! જીવદાત એ સમસ્યાઓનું સમાધાન નથી. કર્મના સિદ્ધાંત મુજબ બીજા જન્મમાં પણ સંચિત કર્મના આધારે કર્મોનો હિસાબકિતાબ તો ચુકતે કરવો જ પડે છે. માટે હે આત્માઓ ! આપને દુઃખોની મુક્તિ માટે, કર્મભોગને હસતે હસતે ચુકતે કરવાનો રાહ બતાવું છું...

દુઃખી, અશાંત આત્માઓ અને ભક્તોનો પોકાર સાંભળીને પરમધામ નિવાસી પરમપિતા શિવ પરમાત્મા આ ધરતી ઉપર બ્રહ્માબાબાના માધ્યમ દ્વારા ઈ.સ. ૧૯૩૭ થી આવી ચૂક્યા છે. ઈ.સ. ૧૯૬૯ થી દાદી હૃદયમોહિનીજીના માધ્યમ દ્વારા અવ્યક્ત બાપદાદા સર્વાંગ સંપૂર્ણ જ્ઞાન અને રાજયોગ દ્વારા સર્વ સમસ્યાઓનું સમાધાન આપી રહ્યા છે. માટે હે આત્માઓ ! પરમાત્માએ સ્થાપેલ પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયના નજીકના સેવાકેન્દ્ર ઉપર પહોંચો. ત્યાં ઈશ્વરીય જ્ઞાન અને રાજયોગનો નિયમિત અભ્યાસ કરો. રાજયોગ દ્વારા પ્રાપ્ત થનારી અષ્ટશક્તિઓથી તમારી મોટાભાગની સમસ્યાઓનું સમાધાન મળી જશે... હે ભક્ત આત્માઓ ! કર્મકાંડ અને બ્રાહ્મચાર કરીને તમે થાકી ગયાં છો. છતાં પણ પ્રભુના ચતુર્થ પરિચય, પ્રભુપ્રેમ અને અતીન્દ્રિય સુખથી વંચિત છો. માટે સંગમયુગમાં અવ્યક્ત બાપદાદા અને નિમિત્ત દાદીઓ, દીદીઓ દિવ્યસ્નેહ દ્વારા રુહાની પાલના કરી રહ્યા છે. તમે સેવાકેન્દ્ર, મધુવન તપોભૂમિ, વરદાનભૂમિ, શાંતિવનમાં પધારો. દુઃખ, અશાંતિ, વ્યસનો, વિકારો, ખરાબ આદતોથી મુક્તિ મેળવો.....

વિશ્વના વારસ અને માર્ફક આત્માઓ ! ભૌતિક રીતે તો આપ સૌ સુખી છો. માનશાન,

પદપ્રતિષ્ઠા, પ્રસિદ્ધિ, સત્તા, વૈભવ બધું જ તમારી પાસે છે.... પણ શાંતચિત્તે મંથન કરશો, તો જણાશે કે તેમાં કંઈક ખૂટે છે. તે છે આધ્યાત્મિક શક્તિ. તમે ભક્તિ તો કરતા જ હશો પણ પરમાત્માના ચતુર્થ પરિચય અને યોગની અનુભૂતિથી વંચિત હશો. તેથી મનમાં કંઈને કંઈ અજંપો, ચિંતા, તનાવ રહ્યા કરતાં હશે...

હવે જનકવિદેહી જેવું જીવન જીવવા માટે તત્પર થાઓ. તમને મળેલી સત્તા, સંપત્તિ એ ઈશ્વરની થાપણ છે. તમે એના ટ્રસ્ટી છો. વિશ્વમાં અનેક દુઃખી, અશાંત, પીડિત આત્માઓ છે... તેઓને ઈશ્વરીય સંદેશ આપવા માટે નિમિત્ત બનો. તમે આ ઈશ્વરીય પરિવારના જ સભ્ય છો. આપને એ સ્મૃતિ આવી હશે. તમારી વિદ્વતા, ગુણો, શક્તિઓ, વિશેષતાઓનો ઈશ્વરીય કાર્યમાં સદુપયોગ કરી ૨૧ જન્મોના ઈશ્વરીય વારસાને પ્રાપ્ત કરો !

હવે સંગમયુગનો સોનેરી સમય ચાલી રહ્યો છે... વિશ્વનું ભાવિ નિશ્ચિત નથી. અચાનક ગમે તે બની શકે છે. પ્રાકૃતિક આપદાઓ, માનવસર્જિત આપદાઓ ક્યારે વિનાશકારી બનશે તે કહી શકાય તેમ નથી. હવે સંગમયુગનો થોડો જ સમય બાકી રહ્યો છે... માટે હે આત્માઓ ! વિશિષ્ટ આત્માઓ ! પ્રભુના દ્વારે પધારો ! સેવાકેન્દ્રમાં, માઉન્ટ આબુ સ્થિત મધુવન તપોભૂમિ વરદાનભૂમિ ઉપર પધારો ! પરમાત્મા સાથે રહીને આધ્યાત્મિક બિઝનેસ પણ કરો. લૌકિક બિઝનેસ તો એક જન્મ રહેશે. જ્યારે અલૌકિક માટે તો ૨૧ જન્મની ગેરંટી છે. આપ ઈશ્વરીય કાર્ય માટે નિમિત્ત બનો. આપને જોઈને અન્યમાં પણ ઉમંગ આવશે. પરમાત્માના ઘેર પધારવાની તક મળે એ પણ ભાગ્યની નિશાની છે. સમય ચેતવણી આપી રહ્યો છે કે અબ નહીં તો કબ નહીં. ॥ ૐ શાંતિ ॥

- બ્ર.કુ. કાલિદાસ

સદગુણ તથા મૂલ્ય એક એવી ઈશ્વરીય અમાનત

બ્ર.કુ. શિવાનીબેન, ગુરુગ્રામ, હરિયાણા

જો કોઈ બીજનો સંગ્રહ કરી લે પરંતુ વાવે નહીં તો બે નુકસાન દેખાય છે. એક તો બીજ નષ્ટ થઈ જશે, બીજું તે બીજ દ્વારા મળનાર પાકથી તે વ્યક્તિ વંચિત રહી જશે.

મનુષ્યની પાસે તન-મન-ધનની જે શક્તિઓ છે તે પણ બીજ છે. જેને ઈશ્વરીય સેવા કાર્યમાં લગાવીને તે બીજ દ્વારા અનેક ઘણું ભાગ્ય બનાવી શકે છે. નહીં તો આ માનવીય શક્તિઓ મનને ભ્રમિત કરી દેશે, સમય પર તે કામમાં નહીં આવે, તેના દ્વારા પ્રાપ્ત થનાર અનેક ઘણી પ્રાપ્તિઓથી આપણે વંચિત રહીશું.

માટે સંગ્રહ ન કરો પરંતુ સફળ કરો. ફળની આશા રાખ્યા વગર કર્મ કરો. સફળ કરવું અર્થાત્ પ્રાપ્ત કરવું, સંગ્રહ કરવું અર્થાત્ ગુમાવવું.

આપણે જરૂરિયાત કરતા વધુ ભેગું કરીએ છીએ, ખૂબ બેંક બેલેન્સ બનાવીએ છીએ ત્યારે તેના પ્રત્યે મમત્વ ઉત્પન્ન થાય છે. આ ભેગી કરેલ વસ્તુઓની યાદ આપણને સ્મૃતિ સ્વરૂપ બનવા નથી દેતી. જેવી રીતે કોઈ સીડીની કેપેસિટી 4 લાખ શબ્દોની હોય અને તેમાં 3 લાખ વ્યર્થ વાતો ભરેલી હોય તો કામની વાતો ફક્ત ચોથા ભાગની જ હશે. આપણી બુદ્ધિ પણ સીડી સમાન છે. તેનો પોણો ભાગ જો ભોગવિલાસની વસ્તુઓની યાદથી ભરેલો હશે તો બુદ્ધિમાં ઈશ્વરીય જ્ઞાનની વાતો, આધ્યાત્મિકતાની વાતો કેવી રીતે રહી શકશે? નાશવંત ચીજોમાં જો મોહ છે, મારુ-મારુ છે તો ભગવાનને પોતાના કેવી રીતે માનીશું?

ભગવાનના સૂક્ષ્મ સ્વરૂપને પોતાનું કહેવાની મહેનત બુદ્ધિ શા માટે કરશે! વિનાશી સ્થૂળ વસ્તુઓ પ્રિય છે તો ખૂબ સૂક્ષ્મ અવિનાશી નિરાકાર ભગવાનને મારા કહેવાની મહેનત બુદ્ધિ શા માટે કરશે? માટે સમજદાર વ્યક્તિએ વિનાશી વસ્તુઓથી મોહ કાઢીને અવિનાશી પરમાત્મામાં મન લગાવવું જોઈએ. બુદ્ધિરૂપી સીડીમાંથી જેટલા પ્રમાણમાં વિનાશી વસ્તુઓ પ્રત્યે મમત્વ નીકળશે તેટલા પ્રમાણમાં ભગવાન પ્રત્યે પ્રેમ વધતો જશે.

કહેવાય છે કે રાજાની પૂજા તેના દેશમાં થાય છે, જ્યારે વિદ્વાન-ગુણવાનની પૂજા તો દરેક જગ્યાએ થાય છે. તે ગુણોના બળથી કોઈને પણ પોતાના બનાવી શકે છે. ધનને સંભાળવું પડે છે પરંતુ ગુણોનો કોઈ જ ભાર નથી હોતો. ગુણો આત્મામાં એ રીતે સમાયેલા હોય છે કે જેવી રીતે ફૂલોમાં સુગંધ. માટે જ હે માનવ સંગ્રહ કરવો હોય તો ગુણોનો, શક્તિઓનો, જ્ઞાનનો સંગ્રહ કરો, જે તારી આ જીવનની યાત્રા પૂરી થવા સુધી તારી સાથે રહેશે.

ગુણોનો સંગ્રહ ભગવાનના દિલતપ્ત ઉપર જગા અપાવે છે. તે જીવન યાત્રામાં નિશ્ચિતતાનો રંગ ભરી દે છે. સંગ્રહ શબ્દનો ઉચ્ચારણ કરીએ છે ત્યારે તેનો એક અર્થ એ પણ નીકળે છે કે સંગ્રહ= સંગ-રહ અર્થાત્ હંમેશા સાથે રહેવાવાળી વસ્તુ. હંમેશા સાથે રહેવાવાળા તો મૂલ્યો જ છે. કારણ કે શરીર છૂટવાની સાથે જ આત્માનો હક પૈસા તથા ભૌતિક સાધનોથી સમાપ્ત થઈ જાય છે. સદગુણ તથા મૂલ્ય એક એવી ઈશ્વરીય અમાનત છે જે હંમેશા આત્માની સાથે રહે છે.

(અનુસંધાન પેજ નં. 29 પર)

એક બાપ સાથે સર્વ સંબંધ જોડવા એજ સાચું સમર્પણ

રાજયોગિની દાદી પ્રકાશમણિજી, પૂર્વ મુખ્ય પ્રશાસિકા, શાંતિવન, આબુરોડ

આપણા સર્વ સંબંધ એક બાપ (પરમપિતા શિવ પરમાત્મા) સાથે છે. આપણે એ સાચા માશુકનાં આશિક છીએ. આપણે સૌ એ સાચા માશુકના પ્રેમને જાણીએ છીએ. એક બાબાની લગન

કેટલી પ્યારી મીઠી, સુખદાયી છે. આવી લગનમાં મગન રહેનારા કદી બીજાની લગનમાં જશે નહીં. અગર કોઈની આપસમાં પ્રીત હોય છે તો તેને તોડવી મુશ્કેલ બની જાય છે. એ રીતે બાપની સાથે આપણી પૂરી લગન છે, પ્રીત છે તો તેનાથી ગુપ્ત પુશી તથા નશો રહે છે, કે અમે એ બાપને મેળવ્યા છે. આખી દુનિયા આપણા માટે કંઈ નથી. એક તૂ એટલા પ્યારા છો. આપણે એમના પ્યારના સમુદ્રની નદીઓ છીએ. એને જ આપણે કહીએ છીએ નિરંતર યોગમાં રહેવું. આ મસ્તી ઘણી નિરાલી છે. બાબાના પ્રેમનો અનુભવ કરતાં એ મસ્તીમાં રહો, તો બીજી કોઈ વાત સામે આવી શકતી નથી. આ પુરુષાર્થની બહુ સહજ વિધિ છે.

બાબા કહે છે તમે સૌ કઠપૂતળીઓ છો મેં તમને શ્રીમતની ચાવી આપી છે તો બાબાએ જે શ્રીમતની ચાવી આપી છે એ અનુસાર બેફિકર બાદશાહ બની નિશ્ચિંત થઈને પોતાનો પાર્ટ બજાવો. પરંતુ સદા સમજો આપણે રાજબ્રહ્મિ, રાજયોગી છીએ. પોતાનું કાર્ય ભૂલો નહીં. યોગી માટે મુખ્યત્વે જોઈએ જ્ઞાનથી જૂની દુનિયાનો વેરાગ્ય. આપણે છીએ યોગી લોકો, કોઈ આપણું નથી તો કોઈ પરાયું નથી. હે આત્મા તૂ બાબા પર સ્વાહા થઈ જા, તો મન, બુદ્ધિ, સર્વ સ્વાહા થઈ

જશે. જ્યારે સર્વ સ્વાહા થઈ જશે તો જૂની દુનિયાથી વેરાગ્ય આવી જશે. જૂની દુનિયા ત્યાં સુધી ખેંચે છે જ્યાં સુધી સમર્પણ કર્યું નથી. સંકલ્પ-શક્તિ પણ સમર્પણ છે. એનું નામ જ તપસ્યા છે. જ્યારે આત્મા સ્વયં સમર્પિત થઈ ગયો તો તપસ્યા કરવાનું, અશરીરી બનવાનું સહજ થઈ જાય છે. હવે આપણી તપસ્યાની દુનિયાને પણ જરૂર છે. તત્ત્વોને પણ તેની જરૂર છે. આપણે સૌ જોઈ રહ્યા છીએ કે દુનિયાની હાલત દિનપ્રતિદિન ગંભીર થઈ જાય છે. આ દુનિયાની ગંભીર વાતો આપણને વધારે પ્રેરણાઓ આપે છે. આપણે તપસ્યા કરીને વિશ્વને પોતાની શાંતિનાં કિરણો આપવાનાં છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 11નું અનુસંધાન)... દિવ્યદર્શન

સાચો અર્થ એ છે કે, સંસારમાં અને મનુષ્યના વ્યવહારમાં અનેક પ્રકારની સાત્વિક, રાજસિક, તામસિક વૃત્તિઓ કે પ્રવૃત્તિઓમાંથી મનને બદલી હવે આપણે યોગથી ઈશ્વરીય સ્મૃતિ દ્વારા પરમપિતા પરમાત્મા સાથે જોડાણ કરવું એમ થાય છે. નિ:સંદેહ, મનને શૂન્ય અવસ્થામાં લઈ જવાથી ક્ષણિક પણ માટે સાંસારિક બાબતોથી દૂર રહેવાથી થોડીક શાંતિ મળશે, પરંતુ મન અને હૃદયને શાંતિના સાગર, આનંદના સાગર અને પ્રેમના મહાસાગર, સર્વોચ્ચ પરમપિતા પરમાત્મા સાથે જોડવાથી એવો મધુર, શક્તિશાળી, શાંતિપૂર્ણ અને અદ્ભુત અનુભવ થશે કે જેના આનંદનો કોઈ પારાવાર નથી.

॥ ઓમશાંતિ ॥

બીતી કો બીતી કરને કી શ્રેષ્ઠ વિધિ

બ્ર.કુ. પ્રો. ચંદ્રવદન ચોકસી, નડિયાદ

થોડા દિવસો અગાઉ બાપદાદાની મુરલીમાં સ્લોગન હતું - ‘બીતી કો બીતી કરને કી શ્રેષ્ઠ વિધિ સે અચલ, અડોલ ઔર વિજયી ભવ’. બુદ્ધિમાં ઝબકારો થયો, મતલબ પ્રશ્ન થયો કે શ્રેષ્ઠ વિધિ કઈ હશે? સ્લોગનમાં તો વિસ્તાર હતો નહીં. સ્લોગનમાં તો બાબાએ આપેલી શીખ પુરુષાર્થ માટે ખૂબ જ મહત્વની હતી કે વીતી ગયેલી વાતો અર્થાત્ ભૂતકાળને ભૂલો અને વર્તમાનની ક્ષણોમાં સુખ-ચેનથી જીવો.

આપણે સૌ જાણીએ છીએ એટલું જ નહીં પરંતુ અનુભવીએ પણ છીએ કે ભૂતકાળમાં બની ગયેલી ઘટનાઓ કે બીનાઓને ભૂલી જવી એ સહેલી વાત નથી. બધી સ્મૃતિઓ માનસપટલ પર અંકિત થયેલી જ હોય છે. તેને ડિલીટ કરવાનું કોઈ રબર આપણી પાસે નથી. કેટલીક વાતો તો જળોની જેમ હૃદયમાં ચોટેલી હોય છે. જેમ કે કોઈએ કરેલું અપમાન, સમૂહ વચ્ચે કરેલી મજાક - ઠેકડી કે નીચા દેખાડવાની કોશિશ, મિત્ર સંબંધી કે પ્રિય પાત્રે દીધેલો દગો - ભૂલવાનું સહેલું છે? કોઈએ કરેલી બદનામી, છળકપટ કે પીઠ પાછળ કરેલી નિંદા-કુથલી કે ઉપકાર છતાં વળતો અપકાર મળ્યો હોય તેનો ડંખ, વેદના કે આઘાત સ્મૃતિપટલ પર ભૂતની જેમ વળગેલાં જ રહે છે.

જેને પોતાના માનીને ઊંછેર્યાં હોય કે જેમની સાથે વચનથી બંધાયા હોય તેઓ મોં ફેરવી લે એ જખમો સહેલાઈથી વિસારી શકાય? કઠિન વાત છે ને? ભરસભામાં દ્રૌપદીનું થયેલું ચીરહરણ કે ચારિત્ર-હનન તે ભૂલી શકી હતી? પાંડવોને થયેલ અન્યાય તેઓ ભૂલી શકેલા? માનવ જીવનની આ કડવી સચ્ચાઈ છે.

બાબા આવ્યા છે આપણને કલહ-કલેશ ભરી વૈતરણી નદીમાંથી પેલે પાર - ‘જહાં ગમ ભીન હો, આંસુ ભી ન હો - બસ ધ્યાર હી ધ્યાર પલે. બસ એસે ગગન કે તલે..’ લઈ જવા માટે. જ્ઞાન - યોગ, ઉત્સાહ - ઉમંગ, નિશ્ચય - નશારૂપી બે પાંખો વડે ઊડવા માટે જેથી એ સ્વર્ણિમ સ્વર્ગની દુનિયામાં પહોંચી શકીએ.

બાબા કેટલા ધ્યારથી સમજાવે છે, ‘મીઠે બચ્ચે, બીતી કો બીતી કરો. બીતી કો જીતી મત કરો. બીતી કો ચિંતવો નહીં.’ Past is Past. વળી કોઈક વાર કેવું સચોટ ઉદાહરણ આપીને કહે છે - ‘બચ્ચે, ઈસ દુનિયા કો કબ્રસ્તાન સમજો. સબ મરે પડે હૈં. કબ્રસ્તાન મેં સે ગડે હુએ મુર્દો કો બાહર મત નિકાલો, દુર્ગંધ હી આયેગી ઔર આપકી ખુશી ભી ગાયબ હો જાયેગી.’

કુમારકા દાદી, મમ્મા સાથેના અનુભવો યાદ કરતા કહેતાં - અગર મમ્મા કે પાસ જાકર કોઈ બહન રોતી હુઈ જાકર શિકાયત કરતી કિ ફુલાણીને મેરે બારેમેં ચે કહા, મેરી કિતની બુરાઈ કી. મમ્મા મેરે દિલ કો બહુત ચોટ લગી હૈ. ત્યારે મમ્મા તેને સાંત્વના આપીને કહેતાં - ‘ઉસને ગલત કહા, ઉસને બુરાઈ કી; માના ગટર કા ગંદા પાણી છોડા - પર તૂ વહી ગંદા પાણી ક્યૂં પી રહી હો? બુરાઈ કી બાત યાદ ક્યૂં કરતી હો? અપના હી નુકસાન કિયા ના? કૈસા ચેહરા બના દિયા હૈ? તુજે તો દેવી બનના હૈ ના?’

સેન્ટર પર રહેતા બે આત્માઓ વચ્ચે સંસ્કાર ટકરાવ થાય ત્યારે આત્મચંદ્રા દીદી (છુગી દીદી) કહેતાં - ‘લાલા, સોચો, અભી ઈસી વક્ત

કોઈ જુઝાસુ આ જાવે, ઔર તુમ્હારા યહ હાલ દૈખે તો વહ તુમ્હારા દર્શન કરનેવાલા ભક્ત બનેગા? તુમ્હે તો દેવી બનાને બાબા આયા હે ના?’

બાબાની ચાહના છે કે મારા બાળકોના ચહેરા ચમકીલા હોય, દેવી-દેવતા સમાન પ્રસન્ન, દર્શનીય હોય. ભૂતકાળની સ્મૃતિઓ આત્માનો શૃંગાર બગાડી નાંખે છે. એવું નથી કે બધી જ સ્મૃતિઓ કડવી અને નેગેટિવ હોય. કેટલીય સ્મૃતિઓ મધુર, પ્રિય અને વાગોળવા જેવી પણ હોય છે. વીતેલા નિર્દોષ બાળપણની સ્મૃતિઓ, માવતરના વાત્સલ્ય રસની, ભાઈ-ભાંડુ અને દિલોબાન દોસ્તો સાથે વિતાવેલા દિવસોની મધુર યાદ માણવી ગમે પણ છે. આમ છતાં બાબા કહે છે - ‘દેહધારીઓ સાથે વિતાવેલી બધી જ યાદોને વિસરો.’ કારણ કે એ બધી યાદો આશિક-માશુક વચ્ચેના મિલનમાં અવરોધ કરે છે, અતીન્દ્રિય સુખની પ્રાપ્તિમાં વિઘ્નકારી બની રહેશે. પ્રભુ મિલનની પૂર્વ શરત તો એ જ છે કે હે મારી સજની, તું સ્વચ્છ, નિર્મલ અને એકમાત્ર મારી બનીને જ આવ. મન-બુદ્ધિને ચારે તરફ ભટકાવ નહીં. મન-બુદ્ધિને મારામાં સ્થિર કર.

એક અવ્યક્ત વાણીમાં બાબા કહે છે - ‘પ્રિયજનો કા મિલન કહાં હોતા હૈ? - સાગર કે કંઠે પર, એકાંત મેં યા પહાડોં કી ઊંચાઈ પર.’ બાપદાદા સાથેનું મિલન પણ પ્રેમ અને શાંતિની લહેરો વચ્ચે સૂક્ષ્મ વતનમાં યા મૂલ વતનની ઊંચી સ્થિતિની પહાડિયોંમાં થાય છે. અર્થાત્ જ્યાં કોઈ સાંસારિક - લૌકિક સંકલ્પોની દખલ ન હોય ત્યાં. ‘મનમનાભવ’ અર્થાત્ તારું મન માત્ર મારામાં જ પરોવાયેલું રાખ અને ‘મધ્યાજીભવ’ અર્થાત્ શ્રી વિષ્ણુ સમાન દેવી-દેવતા જેવા સંસ્કાર પ્રાપ્ત કરવા બનવામાં એક ચિત્ત બન.

આ ક્ષણે સુપરસ્ટાર અમિતાભ બચ્ચનના

પિતા અને પ્રખ્યાત કવિ શ્રી હરિવંશરાય બચ્ચનના એક કાવ્યની પંક્તિઓ મનમાં ગુંજી રહી છે. -

“જો બીત ગઈ સો બાત ગઈ। જીવન મેં એક સિતારા થા, માના વહ બેહદ પ્યારા થા; વહ ડૂબ ગયા તો ડૂબ ગયા। અંબર કે આનન કો દેખો, કિતને ઉસકે તારે ટૂટે, કિતને ઉસકે પ્યારે છૂટે, જો છૂટ ગયે ફિર કહાં મિલે? પર બોલો, છૂટે તારોં પર, કબ અંબર શોક મનાતા હૈ?”

આપણા જીવનનો કોઈ પ્યારો સિતારો વિદાય લઈ લે છે ત્યારે કેટલા દુઃખી થઈ જઈએ છીએ. કવિ કહે છે આકાશના પરિવારના કેટ કેટલા તારલાઓ વિપૂટા પડી જાય છે તો પણ આકાશના આંગણમાં શોકનો માહોલ જોયો છે? પ્રકૃતિ સદા પ્રસન્ન હોય છે. આગળની પંક્તિઓ પણ વાંચો-

જીવન મેં વહ થા એક કુસુમ,
થે ઉસ પર નિત્ય નિછાવર તુમ,
વહ સૂખ ગયા તો સૂખ ગયા।
મધુબન કી છાતી કો દેખો,
સુખી કિતની ઉસકી કલિયાં,
મુરઝાઈ કિતની વલ્લરિયાં,
જો મુરઝાઈ ફિર કહાં ખિલીં?

આપણા જીવનરૂપી બાગમાં કોઈ એક મહેંકતું ફૂલ મળ્યું હોય, આપણે એના પર વારી ગયા હોઈએ. પછી એ ફૂલ સુકાઈને ખરી પડે તો હતાશ થઈને હારી જવું? મધુબનમાં કેટ કેટલાં ફૂલો રોજ ખરી પડે છે, કેટ કેટલી લતાઓ મુરઝાઈ જાય છે. છતાં મધુબન શોકાતુર બને છે? નીત નવાં પુષ્પો પલ્લવિત કરે છે અને પોતાની મહેંક સદા અકબંધ રાખે છે.

કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરે એક ઉત્તમ વાત

કરી છે કે પ્રકૃતિના સંગમાં રહો. ઉત્સુક પહાડો, ઉદ્યાનનાં-ફૂલોં ઝરણાઓ, ખળખળ નિનાદ કરતી સરિતાઓ, મુનિઓ સમાં અવિચલ વૃક્ષો, ફળો, ફૂલો, મંદમંદ વાતો, સમીર, નિસર્ગનો ભવ્ય વૈભવ, પ્રકૃતિની ગોદ સાથે જ આનંદદાયી અને સુખદાયી છે. પ્રકૃતિ સદા દાતા છે. કેમ જીવવું તે શીખવે છે. ટાગોર કહે છે - નેચર ઈસ વેરી ગુડ ટીચર.

સરિતાના જીવનનું ધ્યેય છે - નિરંતર કલનાદ સહિત વહેતાં રહેવું, પુશી વહેંચતાં રહેવું અને સાગરમાં જઈ વિલીન થઈ જવું. જ્ઞાની માનવીએ જીવનને ચઢાવ-ઉતારાવ, દુઃખ-દર્દ, આઘાત-પ્રતિઘાત વચ્ચે વહેતું - પ્રસન્ન રાખવાનું છે. હતાશ - નિરાશ થઈને લાચાર બનીને જીવવું એતે કાંઈ જીવન છે?

જ્ઞાન-યોગના માર્ગના પ્રવાસીએ વીતી ગયેલી વાતોના ચિંતનને વ્યર્થ, નકામું સમજવાનું છે. પાંચ વિકારો અર્થાત્ માયાને કંટ્રોલ કરવાથી પણ દુષ્કર કાર્ય વ્યર્થને કંટ્રોલ કરવાનું છે. વ્યર્થ સંકલ્પ, વ્યર્થ વાણી, વ્યર્થ સાંભળવું, વ્યર્થ કર્મમાં ફસાઈ જવું એ યોગી જીવન નથી, ખંધન છે. યોગ અર્થાત્ પ્રભુ મિલનનો આનંદ ત્યારે જ પ્રાપ્ત થશે જ્યારે મન-બુદ્ધિ વ્યર્થથી મુક્ત, ઈચ્છા કે આસક્તિ રહિત, સંકલ્પ-વિકલ્પોના ઘોંઘાટથી વ્યક્તિ કે વસ્તુના લગાવ, પ્રભાવ કે તનાવથી સ્વતંત્ર રહી લાઈટ અને ડબલ લાઈટ બનશે. પછી તો આત્મા ઊડતા પંછીની જેમ મુક્ત ગગનમાં વિહાર કરી શકશે. સૂક્ષ્મ વતન અને મૂળ વતનની સૈર કરનાર ફરિશ્તા સમાન બની સર્વના દુઃખહર્તા - સુખકર્તા બની જશે.

વીતી ગયેલી વાતોનું ચિંતન વર્તમાન ક્ષણોની પુશીઓને મુરઝાવી નાંખે છે. માનવીને હતાશા, એકલતા અને ગમગીનીની ગર્તામાં

ઘડેલી દે છે. માટે જ બાબા કહે છે - **‘મીઠે બચ્ચે, પુરાની બાર્તે ઓર પુરાને સ્વભાવ-સંસ્કાર સે મર જાઓ ઓર વર્તમાન કી ક્ષણોમેં જીઓ. સુખ, શાંતિ, આનંદ ઓર પવિત્રતા કે મૂલોમેં મૂલનેકા મગા લો. બ્રાહ્મણ જીવન અર્થાત્ જીતે જી મરના.’** આજ સાચી ધારણા છે. જીતે જી મરનાનો અર્થ શરીરનો ત્યાગ કરવાનો નથી, અશરીરી - શાંત સ્વરૂપ સ્થિતિનો અનુભવ કરવાનો છે. એ અનુભવની સાથે પુરાના શુદ્ધ સ્વભાવ-સંસ્કારનો ત્યાગ કરવો એટલે જ જીતે જી મરના.

આ વાત સમજવી સહેલી છે પણ પ્રેક્ટિકલમાં જન્મો-જન્મથી ગાઢ થયેલાં સ્વભાવ-સંસ્કારનો ત્યાગ સહજ નથી. તો એની શ્રેષ્ઠ વિધિ શોધવાની છે અને અમલમાં મૂકવામાં દ્રઢતા લાવવી એ છે તીવ્ર પુરુષાર્થ.

એક વિધિ છે - જે વાત વ્યર્થ છે, કામની નથી, દુઃખ અને પીડાદાયક છે એને ભૂલી જાવ. મન-બુદ્ધિમાંથી વિદાય આપી દો. માનસપટલ પર બોર્ડ લગાવી દો - **‘No Entry’**.

મનમાંથી કાંટો યા ડંખ જલ્દી નીકળતો નથી. ભૂલી જવાની વાત સહેલી ન લાગે અથવા મન ભૂલવા તૈયાર ન થાય તો **બીજી વિધિ છે - ઉદારતાપૂર્વક મનોમન માફ કરી દો.** જ્યાં જ્યાંથી, જેની જેની પાસેથી દુઃખ મળ્યું હોય તેઓને ક્ષમા કરી, હલકા (Light) બની જાઓ. હિસાબ-કિતાબ પૂરા. **જૂના ચોપડા બંધ, નવા વર્ષે નવો હિસાબ.**

‘ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્’ આ જાણીતી સંસ્કૃત ઉક્તિ છે. ક્ષમા આપવી એ વીરતાનું લક્ષણ છે. અહીં પ્રશ્ન થાય છે કે ક્ષમા માંગે પછી ક્ષમા આપીએને? કે માંગે જ નહીં તોય આપવા દોડી જવાનું? જેને ભૂલ કરી છે એને રીયલાઈઝ-

મહેસૂસ તો થવું જોઈએ કે નહીં? આ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં દાદી કુમારકાએ એક યોગ-ભઠ્ઠીમાં જવાબ આપેલો કે એ વ્યક્તિ ક્ષમા માંગે કે ન માંગે, તમે રાહ ન જુઓ, માફ કરી દો. માફી માંગે પછી માફ કરું એ પણ અહંકાર (Ego) છે. સામી વ્યક્તિ માફી નથી માંગતી તે એનો અહંકાર છે. શરુઆત (પહેલ) કોણે કરવાની છે? જે જ્ઞાની છે તેણે. વિતેલી વાતોને મનમાં સંઘરી રાખી સ્થિતિ બગાડવી એ શું જ્ઞાની-યોગી આત્માનું લક્ષણ છે? બાબા પાસે વેરીફાઈ કરાવો. બ્રહ્માબાબા સામે આ પરિસ્થિતિ હોય તો તેઓ કેવી રીતે વર્તે? (પાંડવ ભવનના પાછળના દરવાજા બહાર ઝૂંપડીમાં રહેતા એક બાવાજી બ્રહ્માબાબાને રોજ ગાળો દેતા - તે પ્રસંગ.)

ચોથી પણ શ્રેષ્ઠ વિધિ છે - જે વ્યક્તિએ તમને દુઃખ પહોંચાડ્યું છે એને દુઃખ આપો. એનું ભલું ઈચ્છો. એ વ્યક્તિ એના સ્વભાવ-સંસ્કારના બંધનમાંથી મુક્ત થાય એવી શુભભાવના સહિત સહાય અને સકાશ આપો. બાબાનું જ્ઞાનરતન કેટલું મૂલ્યવાન છે - **‘બદલા નહીં લેના હે, બદલકર દિખાના હે.’** સામી વ્યક્તિએ જે કાંઈ નુકસાન પહોંચાડ્યું એ એનો પાર્ટ હતો. તે પોતે પરવશ હતો. તે આત્મા જ્ઞાની-યોગી ન હતો. આપણે તો જ્ઞાની-યોગી અને હોવનહાર દેવતાનો પાર્ટ બજાવવાનો છે ને? ચાલો દુઃખાઓ આપીને, બંધનમુક્ત ફરિશ્તા બની જઈએ.

બાબા વારંવાર ઈશારો આપે છે - **‘સમય કી રફતાર તેજ ગતિ કી હે ઓર બચ્ચોં કે પુરુષાર્થ કી ગતિ ચીંટી મિસલ હે. સમય ટીચર બને ઓર સજા ખાની પડે ઉસકે પહેલે, અંતિમ સમય કે પહેલે તૈયાર હો જાઓ. પાસ વિથ ઓનર - વિજયી રત્ન બન જાઓ.’** બાબા કહે છે - બચ્ચો આપ સમય કી ઘડી હો, આપકી સ્થિતિ દેખ દૂસરોં

કો સાવધાની મિલની ચાહિયે. પ્રત્યક્ષતા કા ઝંડા લહરાના આપ બચ્ચોંકા કર્તવ્ય હૈ. તીવ્ર પુરુષાર્થોંએ બાબાએ કહેલાં ત્રણ શબ્દો દિલમાં કોતરી રાખવા જેવા છે. **‘અચાનક, એવરેડી ઓર બહુતકાલ’** હવે અચાનકના દ્રશ્યો ગોરંભાયા છે, માટે વાપિસ ઘર જાનેકી તૈયારી માટે એવરેડી બનવાનું છે. એ માટે લાંબા સમયનો અભ્યાસ જરૂરી છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 31નું અનુસંધાન)... આપણા સુખ દુઃખ

બની જાય તો સુખ પણ આપી શકે છે. ‘રામચરિત માનસ’માં શ્રી રામના સ્વભાવનું વર્ણન છે. રામનો સ્વભાવ દુશ્મનોને પણ પ્રિય લાગે છે એ તો આપણા મિત્ર છે, આપણું હિત કરનારા છે એમને અનુકૂળ આપણો સ્વભાવ બની જાય તો કર્મના હિસાબથી આવેલું દુઃખ પીડા, રોગ, વિપત્તિ, સહનશક્તિથી સહન કરી લઈશું.

જો આપણે સ્વભાવનો વિચ્છેદ કરીએ તો સ્વ અર્થાત્ સ્વયં ભાવ અર્થાત્ આપણો દૃષ્ટિકોણ. વાસ્તવમાં દરેક આત્મા સ્વયંમાં સરળ તથા શ્રેષ્ઠ ભાવથી પરિપૂર્ણ છે. પણ બાહ્ય પ્રભાવને કારણે તે બહાર લાવી શકતો નથી. પરિણામ સ્વરૂપ તે સરળતા તથા સત્ત્વ રહી શકતું નથી. જ્યાં સરળતા અને સત્યતા ન હોય, ત્યાં સુખની કામના કરવી અઘરી છે. બસ આટલી વાતને વિવેકસંગત આપણે સમજી લઈએ તો સમગ્ર વિશ્વના સર્વ આત્માઓ સત્ ચિત્, આનંદનાં જ સ્વરૂપ છે. દરેકને પોતાનો રોલ મળેલો છે. આ સ્મૃતિ નિરંતર માનસ પટલમાં રહે તો દુઃખથી મુક્ત થઈ શકીશું.

॥ ઓમશાંતિ ॥

પર્યાવરણ જાળવણી માટે પરમાત્માની આગવી પહેલ

બ્ર.કુ. વિવેકાનંદ, મહાદેવનગર, અમદાવાદ

પર્યાવરણ દિવસની સ્થાપના

યુએન જનરલ એસેમ્બલીએ ૧૯૭૨માં સ્ટોકહોમ કોન્ફરન્સ ઓન ધી હ્યુમન એન્વાયર્નમેન્ટ દરમિયાન લોકોને પર્યાવરણની સંભાળ રાખવા મહત્વની ચર્ચા કરી હતી. વન નાબૂદી, વધુ પડતી વસ્તી, પ્રદૂષણ અને આબોહવા પરિવર્તન જેવા મુદ્દાઓ વિશે લોકોને શિક્ષિત કરવા જેવા વિષયો પર ચર્ચા કરી હતી. ઉપરોક્ત બાબતો આપણા પર્યાવરણને કેવી રીતે અસર કરે છે? આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, પર્યાવરણની જાળવણીના મહત્વને મોખરે લાવવા માટે વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. પ્રથમ **વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ - 5 જુન 1974** 'ફક્ત એક પૃથ્વી' થીમ સાથે મનાવવામાં આવ્યો હતો. ત્યારથી દર વર્ષે એક અલગ થીમ સાથે મનાવવામાં આવે છે જે પર્યાવરણની સુરક્ષા અને પર્યાવરણીય સમસ્યાઓની કાળજી લેવાના મહત્વ પર ભાર મૂકે છે.

શું પર્યાવરણની જાળવણી માટે હું તૈયાર છું?

દર વર્ષે 5 જૂન વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. આ દિવસે જન-જાગૃતિના વિવિધ પ્રકારના કાર્યક્રમો આયોજિત કરવામાં આવે છે. લાખો લોકો જોડાશે. પણ એક પ્રશ્ન બાળપણથી લેખકના મનમાં રમ્યા કરતો હતો. શું પર્યાવરણની જાળવણી માટે હું તૈયાર છું? કારણ કે લોકો એક દિવસ માટે ભાગ લે છે, જન-જાગૃતિના કાર્યક્રમો, અભિયાન, સ્પર્ધા, રન વગેરેનું આયોજન થાય છે. જુજ લોકો સંકલ્પ પણ લે છે, કેટલાક ઇનામ મળે એટલે આનંદિત થાય

છે, જુજ લોકોને છોડી બાકી ભૂલી-વિસરી જાય છે. પછી આવતા વર્ષ સુધી દીર્ઘ વિરામ. આ લેખ વ્યંગ કે ઉપહાસ માટે લખ્યો નથી પણ સાચા અર્થમાં મહેસુસતા સાથે જીવનમાં અપનાવી જીવનને સાર્થક કરવા માટે લખવાનો પ્રયત્ન છે. દુનિયામાં લાખો લોકો આ પંથે જોડાયા છે. એ મહાન લોકોને વંદન કરી આગળ મારી લેખનીને ગતિ આપું છું.

પર્યાવરણ જાળવણી માટે પરમાત્માની આગવી પહેલ

જેમ ૧૯૭૨માં યુએનને વિચાર આવ્યો તેમ પરમકૃપાળુ પરમાત્મા શિવને પણ ૧૯૩૬માં સંકલ્પ આવ્યો. અને સમગ્ર વિશ્વના તમોપ્રધાન વાતાવરણને સતોપ્રધાન વાતાવરણ પરિવર્તન કરવા ઉપર ભાર આપ્યો. પરમાત્માએ વિશ્વમાંથી એક વિશ્વનીય વ્યક્તિ પ્રજાપિતા બ્રહ્માને પસંદ કર્યા. પોતાના મસ્તીમાં મસ્ત, સુખ-શાંતિથી લૌકિક જીવન જીવતી આ હસ્તીને માત્ર ભારત જ નહી પણ સમગ્ર વિશ્વના પર્યાવરણને પરિવર્તન કરવાની જવાબદારી આપી. લોકોના અસંખ્ય નકારાત્મક વાતો, વિરોધ, ગ્લાનિ સહન કરીને પણ કાર્યને સંપન્ન કરવાના કાર્યમાં પોતાની જાતને સમર્પિત કરી દીધા. મૈ અકેલા હી ચલતા ગયા જાનિબ-એ-મંઝિલ, મગર લોગ જુડતે ગયે ઔર કારવાં બનતા ગયા - આ ઉક્તિ મુજબ આજે સમગ્ર વિશ્વમાં બ્રહ્માકુમારીઝના રૂપમાં જન-આંદોલન બની ગયું છે. પરમાત્માના માર્ગદર્શનને અનુસરી વિશ્વમાં લાખો મહાન લોકોએ પોતાના જીવનને સાર્થક કરી દીધા છે. એ મહાન લોકોએ પોતાના જીવનને શ્રેષ્ઠ બનાવવા, પર્યાવરણની જાળવણી માટે પરમાત્માએ બતાવેલ વિધિને

પોતાના જીવનમાં અપનાવી છે. જે વિધિ-વિધાન પરમાત્માએ બતાવ્યા છે તે અત્રે પ્રસ્તુત છે.

૧. યોગ્ય નિકાલ અને રિસાયક્લિંગ

આજે વિશ્વમાં જે પણ વાતાવરણ સર્જાયું છે એનું મૂળ છે - માનવનું મન. એક સમય એવો હતો કે માનવીનું મન પવિત્ર મન હતું. મન સુખ-શાંતિ સંપન્ન અને સંતુષ્ટ હતું. પણ આજે માનવીનું મન કલહ-કલેશથી ભરપૂર છે. દુઃખી-અશાંત છે. માટે જ મનને દુરુસ્ત બનાવવા માટે યોગ્ય નિકાલ અને રિસાયક્લિંગ એ પરમાત્માએ બતાવેલો સૌથી સહેલો રસ્તો છે.

નિકાલ - મનમાં આવનારા વ્યર્થ અને નકારાત્મક વિચારોનું નિકાલ કરવાનો અભ્યાસ

રિસાયક્લિંગ - સકારાત્મક અને શ્રેષ્ઠ વિચારોની રચના કરવાનો અભ્યાસ

અનુભવ એવું કહે છે કે જ્યારે આપણે વ્યર્થ વિચારોનો નિકાલ કરીએ છીએ અને સકારાત્મક કે શ્રેષ્ઠ વિચારોની રચના કરીએ છીએ ત્યારે આપણું મન પ્રકૃત્તિ તથા જાય છે, હળવું થાય છે અને મનમાં શક્તિનું સંચાર થવા લાગે છે. આપણી આસપાસનું વાતાવરણ પણ રીચાર્જ થવા લાગે છે.

પર્યાવરણ દિવસે કચરાનો યોગ્ય નિકાલ તો કરવો જ રહ્યો પણ આત્માની અંદર રહેલો કચરાનો અર્થાત નકારાત્મક અને નકામી વાતોનો પણ નિકાલ કરવાનું લક્ષ્ય રાખીએ. આપણે રિસાયક્લિંગમાં જવાવાળી વસ્તુઓને અલગ કરીએ છીએ પણ સાથે-સાથે મનના વિચારોનું પણ રિસાયક્લિંગ કરીએ. વાતાવરણને શુદ્ધ અને પવિત્ર બનાવવાનો આ શ્રેષ્ઠ અને સહેલા રસ્તાને અપનાવીએ.

૨. વાવો

જેમ દુનિયામાં વૃક્ષો વાવવા માટે પ્રેરિત

કરાય છે તેમ પરમાત્માએ સૃષ્ટિને ખુશહાલ બનાવવા માટે શ્રેષ્ઠ કર્મોનું બીજ વાવવાની પ્રેરણા આપી છે. કારણ કે મનુષ્ય જીવનને પ્રભાવિત કરવાવાળું કોઈ છે તો તે આપણું કર્મ છે. કર્મની ગતિ નિરાળી અને અતિ સૂક્ષ્મ છે. આપણે તો બાળપણથી છે સાંભળતા આવ્યા છીએ કે જે જેવું વાવે છે તેવું લણે છે, જેટલું વાવે છે તેટલું લણે છે, જે વાવે છે તે જ લણે છે. મનુષ્યનું ચારિત્ર્ય પુરુષાર્થ અને પ્રારબ્ધમાં સમાયેલું છે. ભાગ્ય અને ભાવિ મનુષ્યના કર્મ સાથે સંકળાયેલ છે. ભાગ્ય અર્થાત આપણે ભૂતકાળમાં જે વાવ્યું છે તે પ્રારબ્ધ સ્વરૂપે આપણી પાસે છે. અને ભાવિ અર્થાત જે આપણે આજે વાવવાના છીએ તે પ્રારબ્ધ સ્વરૂપે આપણને ભવિષ્યમાં મળશે. ભાગ્ય અને ભાવિની રચના આપણા હાથમાં છે. માટે પરમાત્મા કહે છે કે વાવો! ભાગ્ય સ્વરૂપે આવેલી ના ગમે તેવી પરિસ્થિતિને પણ સ્વીકારી ભાવિ માટે શ્રેષ્ઠ કર્મ સ્વરૂપે બીજ વાવો. આ અભ્યાસ મનને પ્રકૃત્તિ રાખશે અને પ્રકૃત્તિ મન વાતાવરણના શ્રેષ્ઠ જાળવણી માટે મદદરૂપ થશે

૩. બચાવો

પર્યાવરણની જાળવણી માટે પાણી, અન્ન, પ્રાકૃતિક સંસાધનો વગેરેની બચત કરવા માટે આપણે હમેશા તત્પર રહીએ છીએ. પરંતુ સાથે - સાથે જે મહાન ખજાનાઓ આપણી પાસે છે તેની બચત કરવી પણ અતિ આવશ્યક છે. કુદરતે આપણને સંકલ્પ, સમય અને શ્વાસ રૂપી ત્રણ શ્રેષ્ઠ ખજાના મફતમાં આપ્યા છે. એનું મૂલ્ય આપણે ચૂકવ્યું નથી. પણ એનો અર્થ એવું નથી કે આપણે આ ખજાનાને વ્યર્થમાં વેડફી નાખીએ. પરમાત્મા કહે છે કે સૃષ્ટિના પરિવર્તન માટે આ ત્રણ શ્રેષ્ઠ ખજાનાઓ અતિ મૂલ્યવાન છે. આજે સમગ્ર વિશ્વમાં માનસિક પ્રદૂષણના કારણે જ સૃષ્ટિ (અનુસંધાન પેજ નં. 22 પર)

યજ્ઞની પ્રથમ પૂજનીય શીલા - જશોદા મૈયા

બ્ર.કુ. હેમંતભાઈ, શાંતિવન, આબુ રોડ

કહેવાય છે - દરેક સફળ પુરુષની પાછળ કોઈને કોઈ સ્ત્રી જ હોય છે. નારી જ નારાયણને જન્મ આપે છે અને નરને નારાયણ પણ બનાવે છે. શિવાજી મહારાજને છત્રપતિ

બનાવનાર જીજ્ઞામાતા, સ્વામી રામકૃષ્ણને પરમહંસ બનાવનાર માતા શારદા અને સત્યાગ્રહમાં બાપુ ગાંધીના સહયોગી કસ્તુરબા આવા કેટલાય નામો લઈ શકાય. માતૃ-શક્તિઓની આ શૃંગલામાં એક અગ્રણી પરંતુ અત્યંત ગુપ્ત નામ છે 'રાજયોગિની જશોદામૈયા'. લૌકિક જીવનમાં આદર્શ ધર્મપત્ની બની પતિને ધાર્મિક કાર્યોમાં સાથ આપનાર જશોદા માતાએ, દાદા લેખરાજજીના શરીરમાં પરમાત્મા પરકાયા પ્રવેશ પછી પતિની સાથે પોતાને ઈશ્વર અર્પણ કર્યા. હીરા-ઝવેરાતના પ્રસિદ્ધ વેપારી દાદા લેખરાજના પ્રજાપિતા બ્રહ્માબાબામાં થયેલા અલૌકિક પરિવર્તન સમયે, રૂદ્રચંદ્રમાં પોતાનું તન-મન-ધન સ્વાહા કરી પતિના પગલે-પગલે ચાલી, આત્મ બલિદાન કરનાર માતા જશોદા પ્રથમ પૂજનીય શીલા સાબિત થયા.

સિંઘ હૈદરાબાદમાં 15 ડિસેમ્બર, 1876નાં દિવસે એક દિવ્ય પુરુષનો જન્મ થયો. પિતા ખૂબચંદ કૃપાલાનીજીએ નામ રાખ્યું લેખરાજ! બધા તેમને પ્રેમથી દાદા લેખરાજ અને લખી બાબુ કહેતા. બાળપણમાં જ લખી બાબુની માતાનું અવસાન થયું. માતાના પ્રેમની ઝંખનામાં લખીનું

પાલન-પોષણ હેડમાસ્તર પિતાએ કર્યું. જ્યારે પિતાનું પણ અવસાન થયું ત્યારે લખી બાબુ મોટાભાઈની અનાજની દુકાનમાં ભાઈને મદદ કરવા લાગ્યા. દયાળુ લખી અનાજ વેચતી વખતે ગરીબોને વધારે જોખીને આપતો અને ક્યારેક પૈસા ઉછીના પણ આપતો. આ જોઈને ભાઈને લાગ્યું કે લખી તો દેવાળુ કૂંકશે, આથી તેમણે લેખરાજજીના લગ્ન સુલક્ષણી જશોદાજી સાથે કર્યા. લગ્ન પછી મુંબઈ જઈને દાદા લેખરાજજીએ ઘઉંનો ઘંધો કર્યો. એ પછી તેમણે હીરાનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો અને આશ્ચર્ય! જશોદાજી ભાગ્યલક્ષ્મી સાબિત થયા, કારણકે પરિવારમાં તેમના પગલા પડતાની સાથે જ ટૂંકા ગાળામાં દાદા લેખરાજ ધનવાન વેપારી બની ગયા. તેમણે મુંબઈ, દિલ્હી, કલકત્તા અને ચેન્નાઈ જેવા શહેરોમાં હીરા, સોના-ચાંદીની દુકાનો ખોલી અને તેમનો ઘંધો ખૂબ વધવા લાગ્યો.

દાદા લેખરાજ અને માતા જશોદાજીને મોટો પુત્ર કિશન, કલાવતી, પાર્વતી (દાદી નિર્મળ-શાંતા), પુટ્ટુ (નવનિધિ), સૂર્યા એ ચાર પુત્રીઓ અને નાનો પુત્ર નારાયણ વગેરે છ સંતાન રત્નો પ્રાપ્ત થયા. દાદા લેખરાજ અને જશોદા માતા સુખ-સમૃદ્ધિ, સંપત્તિથી ભરપૂર સ્વર્ગ જેવા કુટુંબમાં સુખમય જીવનનો આનંદ માણી રહ્યા હતા. દાદા લેખરાજ પુત્રી પાર્વતીને પાલૂ કહેતા હતા, તેથી જશોદાજીને બધા પાલામાં કહેતા હતા. 'વફાદાર સંપૂર્ણ પતિવ્રતા નારી' એજ જશોદાજીનો પરિચય અને સાચો શણગાર હતો. જ્યારે દાદા સ્નાન કરીને બાથરૂમમાંથી આવતા ત્યારે તેઓ પતિના

પગ ધોઈ પાણીને ચરણામૃત સમજીને પીતા અને પતિના કપાળ પર ચંદનનું તિલક લગાવતા. તેઓ પતિના ભોજન પછી જ ભોજન ગ્રહણ કરતા, પતિના દરેક આદેશનું સખતપણે પાલન કરતા. પતિ-પત્ની બંને એકમત-એકરસ થઈને રહેતા હતા. બાળકોને મોટેથી કહેવું, ઠપકો આપવો કે ગુસ્સે થવું તો જાણે પતિ-પત્નીને આવડતું જ નથી. જો બાળકો એ ભૂલ કરી હોય, તો પહેલા તેમને ચોકલેટ, બિસ્કીટ કે મીઠાઈ આપીને ખુશ કરતા અને પછી તેમને પ્રેમથી કહેતા કે, ‘આવી ભૂલ ફરી ન કરવી’. એકંદરે, પહેલા પ્રેમ અને પછી શિક્ષા! જશોદાજી સવારે પ્રાર્થના કર્યા વિના નાના હોય કે મોટા કોઈને પણ અન્ન ગ્રહણ કરવા દેતા નહિં. જશોદાજીએ બાળકોને નિયમોનું ચુસ્તપણે પાલન કરાવીને તેમનામાં દૈવી સંસ્કાર ભર્યા. ભક્તિ, પૂજા-પાઠ, દાન-પૂજ્ય, તીર્થયાત્રા, સત્સંગ, ગુરુનો આદર-આતિથ્ય વગેરે બધું જશોદાજી ખૂબજ કુશળતાપૂર્વક કરતા. દાદા લેખરાજ સાથે (પરમાત્મા પ્રવેશ પહેલાં) રાજ પરિવારમાં જતી વખતે બાળકોને શાહી વસ્ત્રો પહેરાવી તૈયાર કરવા, કોને કઈ ભેટ આપવીતે અંગેની તમામ બાબતો જશોદાજી જ નક્કી કરતા હતા. ધંધા માટે આવતા મહેમાનોનો સત્કાર અને અન્ય ઘરેલું કામકાજ પણ જશોદાજી દાદાની સલાહ લઈને કરતા. ખરેખર જશોદામાતા જ લખી બાબુના સફળ સુખી સંસારના સાચા આધાર સ્તંભ હતા!

રાજા - મહારાજાઓમાં માન - સન્માન, સુપ્રસિદ્ધ સમાજ સેવક અને પ્રતિષ્ઠિત દાનવીર એવા દાદા લેખરાજજીના બહુમુખી પ્રતિભા સંપન્ન વ્યક્તિત્વને સાકાર કરવામાં જશોદાજીની મહત્વની ભૂમિકા હતી. દરેક કાર્યમાં દાદાની પાછળ તેઓ પડછાયો બની ચાલતા હતા. પ્રભુને પામવા આતુરદાદાએ બાર ગુરુકર્યા હતા.

સમયાંતરે ગુરુઓના સત્સંગના આયોજન કરવામાં જશોદાજી આગળ આવતા. ગુરુઓની કદી અવહેલના ન કરનાર દાદા એક વાર સભામાંથી ઊભા થયા, તો દાદા કેમ ઊભા થયા હશે? તેની તબિયત તો બરાબર હશે ને? આવું વિચારીને જશોદાજી તેમની પાછળ જવા લાગ્યા, પરંતુ તેમની પુત્રવધૂ રાધિકા (મોટા પુત્ર કિસનની પત્ની) એ તેમને પાછા મોકલી દીધા. પુત્રવધૂએ દાદાના ધ્યાનખંડમાં જઈને એક અદ્ભુત દ્રશ્ય જોયું. દાદાનું કપાળ દિવ્ય તેજથી ચમકી રહ્યું હતું. આંખો લાલ થઈ ગઈ હતી. આંખોમાંથી પ્રકાશ ફેલાઈ રહ્યો હતો. દાદાના મુખારવિંદથી શબ્દો નીકળ્યા, ‘નિજાનંદ સ્વરૂપમ્ શિવોઠમ્...’ વહુ રાધિકાએ પૂછ્યું, ‘દાદા, શુંથયું?’ ત્યારે દાદાએ કહ્યું, ‘એક પ્રકાશ હતો અને એક શક્તિ હતી.’ દાદાના શરીરમાં પરમાત્માએ પરકાયા પ્રવેશ કર્યો હતો. તેમણે ગુરુ પાસે જઈને આખી વાત સંભળાવી. ગુરુએ કહ્યું, ‘તમારા ઉપર ઈશ્વરે કૃપા કરી છે.’ પછી દાદા પ્રભુને પામવાની ઈચ્છા સાથે બનારસ ગયા. ત્યાં એક દિવસ સંધ્યા કાળે મિત્રના ઘરના બગીચામાં તળાવના કિનારે બેઠેલા દાદા પ્રભુચિંતનમાં મગ્ન હતા, ત્યારે અચાનક તેમને કળિયુગનો મહાવિનાશ અને સ્વર્ગની સ્થાપનાનાં સુંદર સાક્ષાત્કાર થયા. તેમના મુખ કમળ દ્વારા શિવે કહ્યું, ‘મારે તમારા દ્વારા સ્વર્ગની સ્થાપના કરવી છે, માટે મુજ પરમાત્મા પર સમર્પિત થઈ જાઓ.’ મહાવિનાશના સાક્ષાત્કારથી દાદાને વૈરાગ્ય આવ્યો અને તેમણે કલકતા જઈને હીરાનો ધંધો સમેટી લીધો. સિંધ હૈદરાબાદ જઈને તેમણે પત્નીને કહ્યું, ‘હું ઈશ્વરને તન-મન-ધન અર્પણ કરી રહ્યો છું, તમે શું કરશો?’ આજ્ઞાકારી પતિવ્રતા જશોદાજીએ કહ્યું, ‘હું પણ સમર્પણ થાઉં છું.’ તે સમયે તેમના શરીર પર લખો રૂપિયાના

દાગીના હતા, જશોદાજીએ તેને એક જ ઝાટકે કાઢીને બાબાને આપી દીધા, માત્ર નાકની નથણી રાખી હતી. ત્યારે દાદાએ કહ્યું, ‘આ નથણી પણ કેમ?’ તેમણે કહ્યું ‘આ તો પરણીત સ્ત્રીનું આભૂષણ છે.’ ત્યારે દાદાએ કહ્યું, ‘હું પોતે જ શિવ પર બલિહાર થાઉ છું, તો નથણી શા માટે?’ પછી જશોદાજીએ નથણી પણ કાઢી નાખી અને પોતાની સ્થાવર અને જંગમ સંપત્તિ સ્વાહા કરી પતિ, પુત્ર-પુત્રવધૂ, પુત્રી સહિત પોતાને ઈશ્વર અર્પણ કર્યા, તેથી જ શિવપિતાએ રૂદ્રચંદ્રમાં સર્વસ્વ આહૂતિ આપનાર તે ‘પ્રથમ પૂજનીય શીલા’ને અલૌકિક નામ આપ્યું ‘શીલમાતા’ તથા દાદાને નામ આપ્યું ‘પ્રજાપિતા બ્રહ્મા’ યજ્ઞવલ્કો જશોદાજીને પ્રેમથી ‘મૈયા’ કહેતા હતા.

પટણામાં ૧૪ મહિના રહીને જશોદાજીની પાલના લેનાર કુંજદાદી મૈયાની વિશેષતાઓ સંભળાવે છે, ‘લૌકિકમાં પતિને પરમેશ્વર માનનારા જશોદાજી પ્રેમની મૂર્તિ, તીવ્ર ભક્ત અને શ્રેષ્ઠ યોગી હતા. ભક્તિ પછી જ્ઞાન મળ્યું અને જશોદા માતા બ્રહ્મા બાબાનાં સંપૂર્ણ સાથી બન્યા. તેમનો અમૃતવેળાનો યોગ ખૂબ જ શક્તિશાળી રહેતો. તેઓ રોજ ખૂબ પ્રેમથી શિવબાબાને ભોગ અર્પણ કરતા, મૈયા ક્યારેય એકલા ખાતા નહિં. તેઓ કહેતા, ‘કુમારીએ નથી ખાધું તો હું કેવી રીતે ખાઉં? તેઓ કુમારીઓને ખવડાવીને જ ભોજન લેતા હતા. મને સેવા તથા કોર્સ કરાવતા-કરાવતા ૧૧ વાગી જાય, તો બે કપમાં ચાને ઠંડી કરીને પીવડાવે. એક ઘનવાન વ્યક્તિની પત્ની અને ઉચ્ચ કુટુંબમાં જન્મ્યા હોવા છતાં તેમનામાં રિંચક માત્રપણ અહંકાર નહોતો. તેઓ હંમેશા મારા સાથી સહયોગી બનીને રહ્યા. નિરહંકારી બની, મન્સા-વાચા-કર્મણા સેવા કરવાનો તેમને ખૂબ શોખ હતો.

જો હું કચરો વાળુ તો તેઓ નીચે પોતું કરતા. હું એંઠા વાસણો ઉપાડતી તો તેઓ વાસણો ધોતા. તેમણે દધીચિ ઋષિની જેમ હાડકે-હાડકું કર્મણા સેવામાં લગાવ્યું. હૈદરાબાદ અને કરાંચીમાં મૈયા ઉપર સેવાની ખાસ જવાબદારી ન હતી. આબુ આવ્યા પછી તેઓ સબ્જી વિભાગ સંભાળતા હતા. લૌકિકમાંથી જ તેમનામાં ભક્તિ અને પવિત્રતાના ઊંડા સંસ્કારો હતા. દાદા લેખરાજીમાં તો ભક્તિ અને દાન-પૂણ્યના સંસ્કારો હતા જ, તેમ છતાં તેમને વ્રત અને નિયમોનું પાલન કરવાની પ્રેરણા મૈયા જ આપતા હતા. સોમવારે મૈયા કહેતા, ‘આજે શિવનો દિવસ છે એટલે પવિત્ર રહીશું. આજે સદગુરુનો દિવસ છે, સદગુરુવાર છે, એટલે પવિત્રતાનું વ્રત રાખીએ. તો દાદા હસતાં હસતાં કહેતા, ‘તમારે તો વર્ષનાં ૩૬૫ દિવસો જ વ્રત કે તહેવારો છે.’ દાદા જશોદાજીની કોઈ પણ વાત ટાળતા નહિં, તેઓ તેમનો ખૂબ આદર કરતા. ભક્તિમાં વ્રત-નિયમોનું પાલન કરવામાં ખૂબજ નિષ્ઠાવાન હોવાથી, મૈયાએ જ્ઞાન માર્ગનાં નિયમોનું પણ તેટલી જ અડગતા, અચળતા અને દૃઢ નિશ્ચય સાથે પાલન કર્યું.

જશોદાજીને ખૂબ નશો હતો કે ‘જશોદા નિવાસ’માં શિવબાબા પધારે છે. સિંઘ હૈદરાબાદ અને કરાંચીમાં જ્યારે-જ્યારે પણ તેમને સાક્ષાત્કાર થતા ત્યારે તે અનુભવ કરતાં કે શ્રીકૃષ્ણ તેના ખોળામાં રમી રહ્યા છે. તેઓ કહેતા હતા, ‘કુંજ કોઈ ગમે તે કહે, પરંતુ કૃષ્ણ તો મારી પાસે જ આવશે’, શરૂઆતમાં તેમનું દેહભાન તોડવા માટે બાબા કહેતા, ‘કોની સામે ઉભા છો? કોની સાથે વાત કરો છો?’ ત્યારે મૈયા નિશ્ચયપૂર્વક કહેતા ‘હું શિવબાબા સાથે ખોલું છું,’ બાબા કહેતા, ‘જ્યાં સુધી મમ્માના ખોળે નહીં જાઓ, ત્યાં સુધી ન તો તમારો મરજીવા જન્મ થશે

કે ન તો તમારૂં દેહભાન જશે.’ પછી મૈયા માતેશ્વરીજીના ખોળે ગયા અને બાબાએ તેમને અન્ય કુમારીઓ સાથે કુંજભવનમાં રાખ્યા. ક્યારેક ક્યારેક બાબાની કેટલીક વાતો મૈયાને ગમતી ન હતી, તો પણ શિવબાબાની આજ્ઞા માનીને કરતા હતા. ઓમ રાદા (મમ્મા)નો જશોદાજીનો પિયરનો નજીકનો સંબંધ હતો. તેથી, રાદાને સમર્પિત કરવામાં મૈયા જ નિમિત્ત બન્યા હતા, તેમણે બાબાને કહ્યું, ‘રાદાની સગાઈ થવાની છે. તમે જ રાદા વિશે વિચાર કરો કે તે મીરા કેવી રીતે બનશે?’

જશોદા માતા સદ્-ગુરૂવારને ખૂબ જ મહત્વ આપતા. હું અને તેઓ પટના સિટી સેન્ટરમાં ગુરુવારે ભોગ આપવા જતા. એક વાર ભારે વરસાદ પડી રહ્યો હતો. મેં તેમને કહ્યું, ‘સિટી સેન્ટર ગલીમાં છે, વરસાદને કારણે રસ્તામાં ગંદુ પાણી ભરાયુ હશે, હું નથી આવતી’, તો તેમણે કહ્યું, ‘આજે સદ્ગુરુવાર છે, એ ભૂલી ગયા? એક એક જોડી કપડાં લઈને જઈએ, ત્યાં જઈને સ્નાન કરી કપડાં બદલી લઈશું.’ હું ન ગઈ, પરંતુ તેઓ ક્લાસમાં આવતા જીજ્ઞાસુને તેની સાથે લઈને ગયા. એટલી તેમને ભોગ પ્રત્યે શ્રદ્ધા હતી.

તેમના નાના પુત્ર નારાયણદાદા યજ્ઞની આર્થિક મંદી (બેગરી પાર્ટનાં સમયે) દરમિયાન મુંબઈ જઈ વ્યાપાર કરવા લાગ્યા. મૈયા પણ મુંબઈ ગયા, પછી દીકરાના લગ્ન નક્કી થયા. પુત્રએ પિતા (નારાયણદાદા)ને પત્ર લખ્યો કે ચોક્કસ તારીખે લગ્ન છે. પત્ર મળતાં જ બાબાએ મૈયાને તાર કર્યો, ‘તરત નીકળીને અહીં આવો’. પુત્રએ લગ્ન પછી જવા માટે મૈયાને ખૂબ વિનંતી કરી, પરંતુ તેમણે પુત્રની વાત ન માની અને તાર મળતાં જ આબુ જવા રવાના થયા. બાબા જે કહે, તે મૈયા કરીને બતાવતા. તેઓ લૌકિકમાં પરમ પતિવ્રતા

તો હતાં જ અલૌકિકમાં પણ પરમ પિતાવ્રતા બન્યા. સંપૂર્ણ નષ્ટોમોહા. લૌકિક સંબંધીઓમાં તેમને રિંચક માત્ર પણ રાગ-અનુરાગ, લોભ-મોહ ન હતો. પતિ જ્ઞાનમાં છે, એટલા માટે જશોદા માતા જ્ઞાનમાં ન હોતા ચાલતા, તેમને શિવબાબામાં પૂરી શ્રદ્ધા હતી તેના આધારે જ તેઓ જ્ઞાનમાર્ગ પર ચાલતા રહ્યા. તેમને નશો હતો કે તેમના ઘરે ભગવાન આવ્યા છે. બાબા જેટલા મહાન હતા તેટલા મૈયા પણ ખૂબ જ મહાન, ઉદાર, શિવબાબાની અનન્યા આત્મા અને યજ્ઞના ઓલ-રાઉંડર સેવાધારી હતા. શાંત સ્વભાવી, સરળ ચિત્ત મૈયાને મેં ક્યારેય મોટા અવાજથી બોલતા નથી સાંભળ્યા.

રાજયોગી ભ્રાતા રમેશભાઈ શાહ જશોદા મૈયાની વિશેષતાઓ અને અંતિમ સ્થિતિનું વર્ણન કરે છે, ‘જશોદા માતાજી એ ચોક્કસ એવાં શ્રેષ્ઠ કાર્યો કર્યા હશે, જેના કારણે તેમના છેલ્લા જન્મમાં તેમનો સંબંધ દાદા લેખરાજ એટલે કે બ્રહ્માબાબા સાથે થયો. **મૈયા વિશે બ્રહ્માબાબા તેમની ડાયરીમાં લખતા હતા, ‘હું પણ આત્મા છું, જશોદા પણ આત્મા છે.’** જશોદાજીને તેમના જીવનમાં કેટલો જબરદસ્ત ત્યાગ અને મુશ્કેલ પરિવર્તનો કરવા પડ્યા હશે. જ્યાં સુધી તેઓ દાદા લેખરાજજીના અર્ધાંગિની હતા ત્યાં સુધી તેઓ દાદાના લૌકિક બાળકોની માતા હતી. દાદા લેખરાજમાં શિવ પરમાત્માની પ્રવેશતા થઈ અને ગઈ કાલ સુધી જેમને પોતાના પતિ માનતા હતા તેને આજે અલૌકિક પિતા સમજવા માટે તેમણે કેટલા મુશ્કેલ માનસિક પરિવર્તનમાંથી પસાર થવું પડ્યું હશે. આટલા મોટા સંબંધનો ત્યાગ કરવો કોઈના માટે પણ આસાન નથી. અંત સમય સુધી દુઃખનાં ભાનથી મુક્ત રહેવું અને છેલ્લા શ્વાસ સુધી સેવા કરવાનું મેં જશોદા માતાજી પાસેથી શીખ્યું.

મૈયાની અંતિમ અવસ્થા જ્ઞાન માર્ગ પર ચાલનારાઓ માટે પ્રેરણારૂપ હતી.

મુંબઈમાં જશોદા માતા બીમાર હતા ત્યારે હું તેમને મળવા જતો હતો. દેહત્યાગનાં એક દિવસ પહેલા જ્યારે હું તેને મળવા ગયો ત્યારે તેમણે મને કહ્યું, ‘આવો રમેશજી, કઈ ટોલી (મીઠાઈ) ખાશો?’ મેં કહ્યું, ‘મૈયા, તમને બહુ તકલીફ થતી હશે ને?’ તેમણે કહ્યું, ‘ના, તકલીફ તો શરીરને થાય છે, મને નહીં.’ બીમાર થઈએ તો આપણે રોગમૂર્ત બની જઈએ છીએ, આપણા ચહેરાને જોતા કોઈ પણ સમજી જાય છે કે આપણે બીમાર છીએ, તબિયત બરાબર નથી - એ અલગથી કહેવું નથી પડતું, પરંતુ મૈયાની શરીરની અંતિમ અવસ્થા હોવા છતાં, તો પણ તેઓ શરીરના ભાનથી મુક્ત હતા. તેમના પેટમાં ગાંઠ હતી. ગાંઠનું ઓપરેશન પણ થયું. તબીબોએ એમ પણ કહ્યું હતું કે શરીર ગમે ત્યારે છૂટી શકે છે.

પરમ ત્યાગી મૈયા જશોદાજી તો જ્ઞાન મુરલીનાં દિવાના હતા. 16 જૂન, 1961ના શુભદિવસે, સ્નાન કર્યા પછી, દાદી નિર્મલ શાંતાજી તેમને મુરલી સંભળાવી રહ્યા હતા, ઈશ્વરીય મહાવાક્યો સાંભળતા-સાંભળતા શિવ પિતાની યાદમાં મૈયાએ દેહત્યાગ કર્યો અને આત્મા પંખી દેહનાં પિંજરામાંથી મુક્ત થયો. પરમેશ્વરને પોતાનાં ઘરે જ પ્રાપ્ત કરી સૌ પહેલા શિવ પર બલિ ચઢનાર, ઈશ્વરીય સેવામાં સર્વસ્વ સમર્પણ કરીને પણ પોતાને અતિ ગુપ્ત રાખનાર રૂદ્રયજ્ઞની તે પ્રથમ પૂજનીય શીલાને 16 જૂનના તેમના સ્મૃતિ દિવસ નિમિત્તે શત શત નમન....

॥ ઓમશાંતિ ॥

અનુવાદ - ધ્રુ.કુ. વિજય પોશિયા,
ઈન્ડિયા કોલોની, અમદાવાદ.

(પેજ નં. 17નું અનુસંધાન)... પર્યાવરણ

તમોપ્રધાન બની ગઈ છે. તમોપ્રધાન સૃષ્ટિને પુનઃ સતોપ્રધાન બનાવવા માટે આ ત્રણે ખજાનાની બચત કરવી હિતાવહ છે. સંકલ્પની બચત કરવા હમેશા એવું વિચારીએ કે જે થાય છે તે સારું થાય છે, જે થયું સારું થયું, જે થવાનું છે તે સારું જ થવાનું. જેથી મન વ્યર્થ વિચારોથી મુક્તિ થઈ શાંત થઈ જશે. સમયની પણ બચત થશે. નકારાત્મક કે વ્યર્થ વિચારવાથી શ્વાસ લેવાની પ્રક્રિયા પણ ધીમી પડી જશે. અર્થાત આપણે શ્વાસની પણ બચત કરી શકીશું.

૪. વિકલ્પોનો ઉપયોગ કરો

પર્યાવરણ જાળવણી માટે આપણે પ્લાસ્ટિક કે અન્ય વસ્તુના વિકલ્પો શોધીએ છીએ. તેમ પર્યાવરણને સતોપ્રધાન બનાવવા માટે વિકલ્પ તરીકે નિત સત્સંગ અને રાજયોગના અભ્યાસને સ્વીકારીએ. સત્સંગ મન-બુદ્ધિને જ્ઞાન રત્નોથી સંપન્ન રાખવા મદદ કરશે અને રાજયોગનો અભ્યાસ મન-બુદ્ધિને શક્તિશાળી બનાવશે, વાતાવરણને શુદ્ધ અને પવિત્ર બનાવશે, સમગ્ર વિશ્વમાં સકારાત્મક ચિંતન દ્વારા શ્રેષ્ઠ પ્રક્રમનો ફેલાશે. જેથી વાતાવરણ શક્તિશાળી બનશે. સંસારના અનેક ભટકતા - તડપતા, અશાંત-દુઃખી લોકોને રાહત મળશે. કારણ કે શ્રેષ્ઠ અને પવિત્ર મનથી નીકળતા પ્રક્રમનો ગતિ અતિ તીવ્ર હોય છે.

તો ચાલો આપણે 5 જૂન - પર્યાવરણ દિવસ તરીકે માત્ર એક જ દિવસ ઉજવવાને બદલે સમગ્ર સૃષ્ટિના વાતાવરણને પરિવર્તન કરવા માટે રોજ ઉપરોક્ત ચાર વિધિ-વિધાનને અપનાવીએ. આ ધરા ઉપર સ્વર્ગની સ્થાપના કરવા સહયોગી બનીએ. અસ્તુ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

દિવ્યદર્શન

આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ પર

તન-મનના સ્વાસ્થ્યની સંજીવની - 'રાજયોગ'

બ્ર.કુ. નંદિની, સુખશાંતિ ભવન, મણિનગર, અમદાવાદ.

યોગ શબ્દ સાંભળતા જ આપણા મનમાં આસન-પ્રાણાયામની છબી ઉભરી નજર સામે આવે. શરીરને સુદૃઢ કરવા માટે શારીરિક કસરત કરવી પણ તેટલી જરૂરી છે, પરંતુ સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય માટે આટલું કરવું તે પૂરતું નથી. તેના માટે શરીરની સાથે-સાથે મનને સ્વસ્થ રાખવું પણ ખૂબ જ જરૂરી છે. માનસશાસ્ત્રીઓના અભિપ્રાય મુજબ ૮૦% રોગનું જડમૂળ વિકૃત મનની ઉપજ હોય છે. તો શું માત્ર સારા સ્વાસ્થ્યની ઈચ્છા ખાલી શારીરિક યોગ-પ્રાણાયામ કરવાથી તેનો ઈલાજ પૂરો થઈ શકે? ના, તો તેના માટે બીજું અન્ય પાસું એ છે કે, મનને સ્વસ્થ બનાવવું જ પડશે. શરીર અને મન બંને પાસાઓને સંતુલિત અને મજબૂત રાખવાનો એકમાત્ર સરળ અને સહજ રસ્તો 'રાજયોગ' છે. તે એક એવું અમોઘ શસ્ત્ર છે જેના દ્વારા આપણે શારીરિક સ્વાસ્થ્ય પણ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ. રાજયોગ એ એક સાધન છે જે માત્ર મનમાંથી ઉદ્ભવતા સૂક્ષ્મ વિકારોને શોધી તેનું ચોક્કસ નિદાન પણ કરે છે.

યોગ શાંતિ અને પ્રસન્નતા મેળવવાનો રાહ છે. જેના દ્વારા મનની બેચેની કે ખરાબ વિચારોને કાબૂમાં કરી શકાય છે. જેવી રીતે રોડ ઉપર જ્યારે લાલ લાઈટનું સિગ્નલ શરૂ થઈ જાય ત્યારે ડ્રાઈવર કારને રોકે છે, અથવા જ્યારે લીલા રંગનું સિગ્નલ થાય ત્યારે કારને જે દિશામાં લઈ જવાની જરૂર હોય ત્યાં લઈ જાય છે. તેવી રીતે યોગ કરનારા યોગીઓ પણ તેવો અભ્યાસ કરે છે કે, જ્યારે તેઓ ઈચ્છે ત્યારે તે પોતાના સંકલ્પો

(લૌકિક વિચારો)ને સમેટી, પરિવર્તિત કરી પરમધામ નિવાસી જ્યોતિબિંદુ શિવ સાથે જોડે છે.

કેટલાક લોકો યોગને ચિત્તની વૃત્તિઓનો સંપૂર્ણ નિષેધ માને છે. અથવા વિચારોની સંપૂર્ણ શૂન્યતાને પણ યોગ માને છે. પરંતુ વાસ્તવમાં આ અભિપ્રાય યોગ્ય નથી. ભગવાને કહ્યું છે કે, 'મનમનાભવ' અથવા 'તું તારું મન મારામાં લગાવ, મારી સાથે જોડ'. બુદ્ધિ મારામાં સ્થિર કરો. એટલે કે કોઈ હઠ-ક્રિયા દ્વારા મનને શૂન્ય કરવું તે નકામું છે. તેના બદલે વસ્તુઓ, સામગ્રીઓ કે વ્યક્તિમાંથી મનને વાળી પરમપિતા પરમાત્માના આનંદ સ્વરૂપ સાથે જોડવું તે સાચો રાજયોગ છે.

કોઈ વ્યક્તિ પાસે જો ઘોડો હોય, પણ ઘોડાને ફક્ત ખૂંટે બાંધીને રાખે, તો શું ફાયદો? બાંધી રાખવાની બદલે ઘોડા ઉપર સવાર થઈને જ્યાં જવાનું હોય તે સ્થાને પહોંચવાથી ફાયદો થાય. તે પ્રમાણે ધ્યાન-પ્રાણાયામ વગેરે દ્વારા મનને બાંધી રાખવાનો શું હેતુ હોય શકે? જીવનયાત્રાની સફળતા તેમાં જ છે કે મન રૂપી ઘોડા ઉપર સવાર થઈ પરમપિતા પરમાત્મા પાસે પહોંચી, ત્યાં જ્ઞાન રૂપી અમૃત અને ભગવાનનો પ્રેમ માણી શકાય. આપણી શક્તિઓને ચિત્તના નિષેધમાં વાળવાની જગ્યાએ મનની શક્તિઓ પ્રભુની શક્તિ સાથે જોડી બેહદ આધ્યાત્મિક શક્તિ પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ. માટે, આપણે એ જાણવું જોઈએ કે, વૃત્તિઓને સંયમિત કરવાનો (અનુસંધાન પેજ નં. 11 પર)

કઈ રીતે ખબર પડે કે ખુશી વધી રહી છે.

ખુશી વધી રહી છે એની ખબર કઈ રીતે પડશે? કાલે જ્યારે આ વાત આવી રહી હતી તો મેં બીજી પ્રતિક્રિયા આપી હતી. અને તેજ વાત થવાથી મારી પ્રતિક્રિયા સકારાત્મક બની ગઈ. એનાથી ખુશી વધવાની ખબર પડશે. એક વ્યક્તિને દિનમાં એક વાત પર ગુસ્સો આવ્યો. તે વાત અમૃતવેળાએ આવતી તો ગુસ્સો ના આવત. કારણ કે સવારે એનાથી શાંતિનો સ્ટોક વધારે હતો. એ સમયે તે શાંતિની સ્થિતિમાં હતો એટલે એ વાતને જવા દીધી. પણ તે વાત જ્યારે બપોરે આવી તો એનો શાંતિનો સ્ટોક ખતમ થઈ ચૂક્યો હતો. પરંતુ ફરીથી શાંતિનો સ્ટોક ભર્યો નહીં એટલે ગુસ્સો આવ્યો. ગુસ્સો શું ચીજ છે? શાંતિના અભાવનું નામ ગુસ્સો છે. દરેક પરિસ્થિતિ પર વિજયી થવા માટે શાંતિની શક્તિની જરૂર પડે છે. તો અંદર ખાલીપણું હોવાથી હાર થાય છે. નાની નાની વાતોમાં ચીડિયાપણું, પરેશાન થવું, દુઃખી થવું, અશાંત થવું, ક્રોધ કરવો આ શાંતિનો સ્ટોક ન હોવાની નિશાની છે. અવિશ્વાસ, આરોપ, હતાશા, નિરાશા આ સૌ એ વાતનું પ્રતીક છે કે અંદરમાં સહન કરવાની શક્તિનો સમાવવાની શક્તિનો સ્ટોક નથી. ખાલી વાસણને ઘક્કો મારતાં જ તે ગબડી પડશે. પરંતુ એક ભરેલા વાસણને ઘક્કો મારીશું તો તે સ્થિર રહેશે. અંદરથી ખાલી વ્યક્તિને જ્યારે પરિસ્થિતિઓ ઘક્કો મારશે તો તે હલી જાય છે. અંદરથી ભરપૂર વ્યક્તિને ઘક્કો આપીએ છીએ તો તે અડગ રહે છે. જેમ જેમ આપ આત્મા હોવાનો અભ્યાસ વધારશો તો ખુશીની માત્રા વધતી જશે.

હું કોણ છું, કોનો છું?

ખુશી અમૂર્તભાવ છે. તે કોઈ સ્થૂલ ચીજ

નથી. તે અંદરના વિચારોથી નિર્મિત થાય છે. આ અનુભવ કરવાનો ભાવ છે. અમૂર્ત ચીજની પ્રાપ્તિ કોઈ મૂર્ત ચીજથી કઈ રીતે થઈ શકે? તે કોઈ વસ્તુ, પદાર્થ આ ભૌતિક ચીજથી કઈ રીતે મળી શકે? એની પૂર્તિનો આધાર કોઈ અમૂર્ત શક્તિ છે. તે છે પોતાના સ્વરૂપમાં ટકવું, પોતાના સ્વરૂપની સુંદરતા અને અમરત્વને જોવી. પોતાના મૂળ સ્વરૂપને યાદ કરીએ કે તે શાંતિ, સુખ, આનંદ, પવિત્રતા, શક્તિ, જ્ઞાન અને પ્રેમ સ્વરૂપ છે. આપણે યાદ કરીએ કે મારું મૂળ ધામ પરમધામ છે. બીજું એ યાદ કરીએ કે હું કોનો છું? હું સર્વગુણો અને શક્તિઓના સાગર પરમપિતા શિવ પરમાત્માનું સંતાન છું. પણ આ યાદ આત્મ સ્વરૂપમાં ટકીશું ત્યારે જ થશે, તો મને યાદ આવે છે કે મારું ઘર નાનું છે, હું ગરીબ છું, હું વૃદ્ધ થઈ ગયો છું, મારી કોઈ સેવા કરતું નથી પણ આ તો મારો રોલ છે. આ રોલની પ્રાપ્તિઓ અને ખામી છે. રોલ હંમેશા અસ્થાયી હોય છે. એનાથી અભિનેતાને ફરક પડતો નથી. હું જો રોલને રોલ જ સમજીશ તો હું ડીટેચ થઈ જાઉં. આ મૂળ સ્વરૂપમાં સ્થિત થઈ જાઉં. તો મારી ખુશીને કોઈ છિનવી શકતું નથી. હું તો સર્વશક્તિમાન પિતા પરમાત્માનું સંતાન છું. એમની સર્વશક્તિઓ પર મારો અધિકાર છે. આ યાદ આવશે તો ખુશી મળશે.

રોલથી એટલેય થવું એ જ દુઃખ છે

રંગમંચ પર આપણે પાર્ટદારી છીએ. આમ છતાં મનુષ્ય રોલને વશ થઈ જાય છે. અને એની કમીને પોતાની કમી માની લે છે. એની ખૂબીને પોતાની ખૂબી માની લે છે.

સમજો કે મારે એક બીમાર વ્યક્તિનો રોલ

કરવાનો છે જો આપણે એમ માની લીધું કે હું બીમાર છું. પછી આપણે રડીએ છીએ, દુઃખી થઈએ છીએ, ફરિયાદ કરીએ છીએ પણ રોલ તો કરવાનો છે. પછી તે ખુશ થઈને કહું યા દુઃખી થઈને કહું. જો હું ખુશ થઈને પાર્ટ પ્લે કરીશ તો લોકો મારી વાહ વાહ કરશે કે આટલી બીમારી છે, છતાં મસ્ત છે. જો હું રડતો રહીશ તો લોકો મારી પાસે આવશે જ નહીં.

ગરીબીનો રોલ છે પમ તમે ગરીબ નથી

મારા રોલથી મને ગરીબી મળી છે પણ મેં એને અસલી ગરીબી માની લીધી. પછી હું ઈર્ષ્યા કરતો રહું કે મને ધન મળ્યું નહીં જ્યારે બીજાઓને આટલું ધન મળ્યું. ભગવાને કહું કે મને અમુક સંબંધી પાસેથી ધન અપાવો પરંતુ ભગવાન કહે છે. તમે ગરીબ નથી. તમારી અંદર તો બધી શક્તિઓ છે. પરમાત્માનું બળ તમારી પાસે છે. તમે તેને જુઓ. રોલને વશીભૂત શા માટે થાઓ છો? જેમ અંધકારનું અસ્તિત્વ નથી એ રીતે દુઃખનું અસ્તિત્વ નથી. વિસ્મૃતિ જ દુઃખ અને સ્મૃતિ જ ખુશી છે. જેવી સ્મૃતિ આવી કે હું આત્મા સર્વશક્તિમાનનું સંતાન છું. પાર્ટદારી છું, તો ખુશી આવશે. જેમ અંધકારને દૂર કરવા માટે પ્રકાશની સ્વીચ ઓન કરીએ છીએ તે રીતે દુઃખને મિટાવવા આત્મિક સ્મૃતિની સ્વીચ ઓન કરો.

આત્મવિશ્વાસ વધારવો પડશે

મને મારા પોતાના ઉપર વિશ્વાસ નથી કે હું સવારે સમયસર ઉઠી શકું. તો હું બીજાને કહીશ કે મને સમયસર ઉઠાડજો, મારે ભણવાનું છે. કેટલો મોટો ભ્રમ છે કે હું પોતાનામાં વિશ્વાસ ના કરતાં બીજામાં વિશ્વાસ રાખું છું. તે ઉઠાડવા આવ્યો નહીં. પછી હું તેનું મુખ જોતાં જ દુઃખી થઈ જાઉં છું. આપણે જેટલા આત્મનિર્ભર અને આત્મવિશ્વાસી

બનીશું તેટલા વધારે ખુશ રહીશું. સુખી થવા માટે આત્મવિશ્વાસ વધારવો પડશે.

સહયોગ લો, પણ તેને સહારો ના બનાવશો

શું આપણે બીજાઓનો સહયોગ ના લેવો જોઈએ? સહયોગ લો પણ તેના ઉપર નિર્ભર ના બનશો. જ્યારે આપણે સહયોગ લઈએ છીએ તો નેવું ટકા પોતાના બળનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. માત્ર દસ ટકા જ બીજા પાસેથી ઈચ્છીએ છીએ પણ જ્યારે નિર્ભર થઈ જઈએ છીએ તો પોતાનું બળ શૂન્ય ટકા અને બીજાનું સો ટકા ઈચ્છીએ છીએ અને બીજાને મળતું નથી તો દુઃખી થઈ જઈએ છીએ, દિલ શિક્કસ્ત બની જઈએ છીએ. પોતાને હારેલા અનુભવીએ છીએ એટલે સહયોગ લો પણ સહારા ના બનાવો. ખુશી બહાર નથી એ અંદર જ છે. પરંતુ એનો અનુભવ થાય તે ત્યારે જ બનશે જ્યારે આપણે આંતરદર્શન કરીશું.

બીજાઓને જોવાથી હું અને મારાં કર્મ ઉપેક્ષિત થઈ જાય છે.

બીજાઓને જોઈને આપણે આપણી ઊર્જાને નષ્ટ કરીએ છીએ, બાકી આપણને કંઈ મળતું નથી. માની લો કે એક નારીના ચિત્રમાં એના હાથ બહુ સુંદર છે તેથી હું તેના હાથ સાથે મારી તુલના કરું છું કે મારા હાથ તો એટલા સારા નથી તો હું દુઃખી બની જાઉં છું. મારે કોઈ વસ્તુ ઉઠાવવી છે, કોઈ ગૃહકાર્ય યા શરીરનું કાર્ય કરવાનું છે તો મારા કામમાં કોણ આવશે? મારા પોતાના હાથ જ મારા માટે સુંદર હું છું કારણ કે મારા કામમાં હું જ આવું છું. જો હું બીજાઓને જોઈને વિચારું કે આ સુંદર છે, બળવાન છે, ધનવાન છે, ભણેલો - ગણેલો છે પરંતુ મારા માટે તે શા કામનું? મારા માટે તો તે માત્ર ફોટા સમાન છે. હું જ મારા કામમાં (અનુસંધાન પૃષ્ઠા નં. 27 પર)

જગદંબા સરસ્વતી

બ્ર.કુ. નીલમદીદી, પાટણ

જગદંબા સરસ્વતીનો જન્મ અખંડ ભારતના સિંધ પ્રાંતમાં એક સંસ્કારી પરિવારના ત્યાં થયો. તેમનું નામ રાદે હતું. અભ્યાસમાં તેઓ ખૂબ જ પ્રવીણ હતાં. 1936માં જ્યારે પિતાશ્રી

બ્રહ્માબાબાને ત્યાં સતસંગની શરૂઆત થઈ ત્યારથી જ તેઓ પણ આવતાં હતાં. નાની ઉંમરમાં પણ પ્રભુ પ્રાપ્તિની લગન ખૂબ હતી. બ્રહ્માબાબાએ તેમનું નામ ઓમરાદે રાખ્યું. ઓમમંડળીના નામે શરૂ થયેલી સંસ્થામાં બ્રહ્માબાબાએ પોતાની સઘળી સંપત્તિ 1937માં 7 બહેનો-માતાઓની કમીટી બનાવીને વિલ કરી હતી. તેમાં ઓમરાદે પણ હતાં. તેઓ કુમારી હોવા છતાં પણ માની જેમ બધાની પાલના કરતાં, આમ શરૂથી જ તેમનો અતિ મહત્વનો રોલ રહ્યો.

ઓમરાદેનો સ્વભાવ ખૂબ જ મીઠો હતો. તેઓ ખૂબ સમજદાર, અતિ ગંભીર, રમણિક પણ હતાં. શિવબાબાના જ્ઞાન ઉપર એમનો સંપૂર્ણ નિશ્ચય હતો. આજ્ઞાકારી વફાદાર, સદા 'હા જી'નો પાઠ પાકો રાખવાવાળાં ઓમ રાદેએ ખૂબ જ થોડા સમયમાં બધાના દિલમાં સ્થાન વસાવી લીધું. સંતુષ્ટતા, ધીરજ જેવા અનેક ગુણોના ધની હતાં. બાબાએ જે કહ્યું તેને અક્ષરસહ ધારણ કરતાં કોઈ પણ કમજોર સંકલ્પ નહીં કે કેવી રીતે થશે? જ્યારે આ સંસ્થાનું સ્થળાંતર આબુમાં થયું. ત્યારે થોડા સમય પછી આર્થિક સંકડામણનો સમય આવ્યો. 400 જેટલા ભાઈ બહેનોની જવાબદારી હોવા છતાં તેમનો નિશ્ચય પાકો રહ્યો.

ગમે તેવી પરિસ્થિતિનો હસતા મોઢે સામનો કર્યો. બાબાએ કહ્યું છે એટલે થઈ જશે.

મુરલીનાં મસ્તાના

શિવ પિતાની મોરલીને અક્ષર સહ ધારણ કરવાના આગ્રહી હતાં. જ્ઞાનની વીણા વડે મધુર સુર રેલાવી અનેકોના જીવનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ પાથર્યો હતો. માટે જ તેઓ જ્ઞાનની દેવી સરસ્વતી કહેવાયાં. કહેવત અનુસાર નારી એવાં લક્ષણ ધારણ કરે તો તે શ્રી લક્ષ્મી અને તે અનુસાર જ્ઞાન ધનને ધારણ કરી અનેકોના જીવનને દિવ્ય બનાવનાર ધનની દેવી લક્ષ્મી પણ કહેવાયાં. જ્ઞાનના દાનથી અનેક આત્માઓની સર્વ મનોકામના પૂરી કરી જેથી પરમાત્માએ તેમને જગદંબા કહ્યાં. પરમાત્માએ તેમને જન્મોના રહસ્ય સમજાવ્યાં કે ઓમરાદે સંગમયુગમાં પરમાત્મ શિક્ષા લઈ રાદે બનશે. તેઓ જ સતયુગમાં પ્રથમ જન્મમાં શ્રીલક્ષ્મી વિશ્વ મહારાણી બનશે.

શાસ્ત્રોના વર્ણનને આધારે આપણે દેવીઓને અસુર સંહારિણી કહીએ છીએ. આ અસુરો એટલે જ વિકારો, વર્તમાન કળીયુગના અંતિમ ચરણમાં પરમાત્મ જ્ઞાન દ્વારા પોતાની જ અંદર રહેલા પાંચ વિકારોનો નાશ કર્યો. આમ આપણે જેમની પૂજા કરતાં આવ્યાં તે આદિ દેવી જગદંબા સંગમયુગમાં થઈ ગયાં તેમને વીણા વગાડવાનો ખૂબ શોખ હતો. તેઓ સુંદર ગીતો પણ ગાતાં હતાં. તેઓ ફેશનેબુલ હતાં છતાં ખૂબ પ્રભાવશાળી અને પવિત્રતાની મૂર્તિ હતાં.

મમ્માના જીવનનું એક સૂત્ર હતું કે એકવાર

થયેલી ભૂલ ફરીથી ન થવી જોઈએ. સદા મમ્મા સદા કહેતાં કે પુરુષાર્થી છું એવું કહીને કમજોર ન રહેવું. વિતેલી વાતોને ભૂલીને સદા જીવનને શ્રેષ્ઠ બનાવવા આગળ વધતા રહેવું.

બાબાએ જે કહ્યું તે આજ્ઞાનું તુરંત જ પાલન કરતાં. બાબાની શ્રીમત ને હુકમી હુકમ ચલા રહ્યા હતાં. તેમના જીવનનો એક પ્રસંગ યાદ આવે છે. એકવાર બહારથી ઘણાં બીજાં ભાઈ બહેનો આવ્યાં હતાં. તેઓ પાછા ફરવાના દિવસે બાબાની છુટ્ટી લઈ રહ્યાં હતાં. બાબાને વિચાર આવ્યો બાબાને સાબુદાણાનો હલવો ખવડાવવો છે. તેમણે મમ્માને કહ્યું મમ્મા તો તરત જ ‘જી બાબા’ કહી રસોડામાં ગયાં અને હલવો બનાવવા લાગ્યાં. બીજાં બધા ભાઈ બહેનોને વિચાર આવ્યો કે થોડા સમયમાં હલવો કેવી રીતે બનશે? પરંતુ મમ્માને લેશ માત્ર પણ કમજોર સંકલ્પ ન હતો. તેમણે હલવો બનાવી અને સ્ટેશન પર મોકલાવી આપ્યો.

મમ્માનું વ્યક્તિત્વ જ ઉચ્ચ હતું. નીડર સાહસિક પણ હતાં. સ્પષ્ટ વક્તા હતાં. એકવાર પરમાત્મ જ્ઞાનના વિરોધીઓએ જ્ઞાનના વિરોધમાં કોર્ટ કેસ કર્યો હતો. મમ્મા નીડર બનીને કોર્ટમાં ગયાં. જજ સાહેબે તેમને ભગવાનને હાજર નાજર સમજીને કસમ ખાવાનું કહ્યું. ત્યારે તેમણે કહ્યું કે હું તો આપને હાજર નાજર સમજું છું ભગવાન જ્યાં જુઓ ત્યાં સર્વ વ્યાપક નથી.

મમ્મા સહનશીલતાની મૂર્તિ હતાં. તેઓને કેન્સર હતું. મુંબઈ ઓપરેશન કરાવ્યા બાદ પણ તેઓ સેવા કરતાં રહેતાં એકવાર ડોક્ટરે તેમને કહી દીધું કે હવે ઠીક થાય તેમ નથી. માટે માઉન્ટ આબુ મુખ્યાલયમાં આવ્યા. અનેક ભાઈ-બહેનોને શિવબાબાની યાદમાં ટોલી ખવડાવી પરંતુ કોઈને કશી ખબર જ ન પડી કે હવે મમ્મા ખૂબ થોડો સમય આપણી વચ્ચે છે. પરંતુ શિવબાબાની યાદમાં

કષ્ટને પણ સમાવી લીધું. 24 જૂન 1965માં તેમણે પોતાનું શરીર છોડી અવ્યક્ત થયાં.

પાટણ સેવાકેન્દ્ર ઈન્ચાર્જ નીલમદીદી પંજાબ અંબાલા કેન્ટમાં જગદમ્બાના સાનિધ્યની મીઠી પળોને ઝંઝોરતાં કહે છે કે મમ્મા એક ‘માં’ની જેમ પાલના કરતાં હતાં. અમે પરિવારની સાથે મમ્માને મળ્યાં હતાં. મમ્માએ મને તેમની ગોદીમાં બેસાડીને ટોલી ખવડાવી હતી. ‘ઈતના પ્યાર કરેગા કૌન? માં કરતી છે જીતના પરિવારનો તેમની સાથેનો ફોટો યાદગાર પણ છે. નીલમદીદીએ કહ્યું કે મમ્માનું જીવન મારા માટે પ્રેરણા રૂપ રહ્યું છે. મમ્માનું જીવન એક જ્ઞાન મંજુષા હતું. રુહાની આકર્ષણ બેમિસાલ હતું. જે કોઈ તેમને મે તો તેમની રુહાની પરનાલિટીથી પ્રભાવિત જરૂર થતા હતા. હરેક કર્મને પ્રથમ પોતે કરી બીજાને શીખવ્યું.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 30નું અનુસંધાન)... પ્રસંગ પરિમલ

આજે આપણી સમસ્યાઓનું એક કારણ એ છે કે આપણે સ્વતંત્ર રીતે વિચારતા નથી. પણ બીજી વ્યક્તિઓએ લીધેલા નિર્ણય પર ચાલીએ છીએ. ભીડ એ રસ્તે જાય છે જે રસ્તો આસાન છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 25નું અનુસંધાન)... કઈ રીતે ખબર

આવીશ. મારી શક્તિ જ મારા કામમાં આવશે તો શા માટે તેને ના વધારું? ખુશી લુપ્ત થવાનું કારણ એ છે કે જે વસ્તુ અને વ્યક્તિ મારા કામમાં આવવાનાં નથી, એના માટે હું મારી ઉર્જા વેડકું છું. બીજાઓને જોઈએ પોતાનો સમય બરબાદ ના કરો, પોતાનાં જરૂરી કામ ભૂલશો નહીં. બીજાઓને જોવાથી મારાં કર્મ ઉપેક્ષિત થાય છે. જેનાથી ખુશી લુપ્ત થઈ જાય છે. તો ખુશી રહેવાની ફોર્મ્યુલા છે કે પોતાની પ્રશંસા કરો. ॥ ઓમશાંતિ ॥

માતેશ્વરી જગદંબા

બ્ર.કુ. લીલાબેન ચૌહાણ, કારેલીબાગ, વડોદરા

આપણા ભારત વર્ષમાં વિદ્યા પ્રારંભ, સદૈવ મા સરસ્વતીની પૂજા અને આશીર્વાદ સાથે જ કરવામાં આવે છે. 'હે જ્ઞાનની દેવી મા સરસ્વતી, સદાય શ્વેત વસ્ત્ર ધારિણી, શ્વેત ચમકતાં કૂલો

- મોતીઓની માળાથી સુશોભિત, જે ચંદ્રમાની માફક ઉજ્જવળ છે, જેના હાથોમાં ઉત્તમ વીણા છે, જે કમળ કૂલ પર બિરાજમાન છે. જેઓનો બ્રહ્મા - વિષ્ણુ - શંકર પણ આદર કરે છે, એવી જ્ઞાનની દેવી મા શારદા, સદાય અમારી રક્ષા કરે.' આ પ્રાર્થના રોજ ગાવામાં આવે છે.

આપણે દેવી સરસ્વતીની સ્તુતિ સાંભળી પરંતુ આજે આપણે આપણી વહાલી 'મમ્મા' જે ચથાર્થ રૂપે માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતી હતી તેમના ગુણગાન કરીશું.

જૂન માસ આપણને ખાસ કરીને એટલા માટે યાદ રહે છે કે 24-06-1965ના દિવસે આપણા વહાલા મમ્મા અવ્યક્ત થયા હતાં. એમની યાદમાં આપણે આખોય જૂન મહિનો યોગ યુક્ત રહીને પસાર કરીએ છે. દરેક સેન્ટર પર ખાસ યોગ પ્રોગ્રામનું આયોજન કરવામા આવે છે.

શા માટે આપણે મીઠી મમ્માને યાદ કરીએ છે? જવાબ છે એમની સરલતા અને સહજતા જે આપણને આકર્ષે છે.

● ગુપ્ત રીતે વહેતી સરસ્વતી નદીની જેમ માતેશ્વરી જગદંબા ગુપ્ત રહી બ્રહ્મા વત્સોની સેવા કરતાં રહ્યાં. આપણી મીઠી મમ્માનું લૌકિક નામ

'ઓમરાધે' હતું. સર્વ કન્યાઓમાં તેઓ શ્રેષ્ઠ હતા અને મુરલીના ચાહક હતા. મુરલીમાં આવતાં એક એક શબ્દને તેઓ પ્રેમથી સાંભળતા અને સ્પષ્ટ રીતે અર્થ પૂર્ણ શબ્દોમાં દરેકને સમજાવતાં.

● મમ્મા ડ્રામાના પાર્ટમાં પૂર્ણ વિશ્વાસ ધરાવતાં. હંમેશા સાક્ષી દૃષ્ટા બની ડ્રામાના પ્રત્યેક સીનને નિહાળતાં તેથી કદી હલચલમાં ન આવતાં. સદા સર્વદા બ્રહ્મા વત્સોએ એમને રૂઢાનિયત સભર અને નારાયણી નશાની સ્થિતિમાં જ જોયા છે. નિત્ય પ્રાતઃ કાલ સવારે બે વાગે ઉઠી બાબાની યાદમાં બેસવું એ એમનો નિત્યકર્મ હતો.

● પોતે ગુણવાન બની અન્યોને ગુણવાન બનાવવા એ એમનો જીવનમંત્ર હતો. શ્રીમતમાં પોતાની મનમત ના મેળવવી એ મંત્રનું તેઓ સારી રીતે પાલન કરતા. નાની વયના હોવા છતાં આવી ઉચ્ચ કક્ષાની ધારણ ક્ષમતાઓને કારણે 'ગુણમૂર્ત' મમ્માનું પદ તેમને પ્રાપ્ત થયું. ચાલ - ચલન હંમેશા રોચલ બની રહયા.

● ક્લાસમાં નિયમિત રૂપે જ્ઞાનની વાતો સાંભળવી તથા યોગ તેમજ મુરલી ક્યારેય મિસ ન કરવી એ માતેશ્વરીએ આપણને શીખવાડ્યું.

● અંતર્મુખી બની, જરૂર જેટલા જ શબ્દોનો પ્રયોગ કરી તેઓ ચૂપ થઈ જતાં. આમ દેહી અભિમાની બની અંતર્મુખી સ્થિતિનો બોધ આપ્યો.

● ત્રણ વિશેષતાઓ એમનામાં અધિક જોવા મળતી, એક રુઢાનીયત, બીજું સ્વમાન અને ત્રીજું સર્વ સખંધ એક બાપ સાથે. આમ કરવાથી દેહ અભિમાન સ્વાભાવિક રીતે સમાપ્ત થઈ જાય છે એવું તેઓ માનતા.

● શિવબાબાએ જે જ્ઞાન કળશ મમ્માના માથે ચઢાવી ચણની જવાબદારી સોંપી તે સંપૂર્ણ રૂપે નિભાવી. કરન કરાવનહાર તો એક બાબા છે એમ કહી જવાબદારીનું આદર્શ રીતે વહન કરતાં રહ્યા.

● અથક સેવા, સદા શાંતિ તેમજ ગંભીરતા એ એમના વિશેષ ગુણ હતા. પરિણામ સ્વરૂપ સમેટવાની શક્તિ, સમાનેકી શક્તિ, અને સહનશક્તિ તેમનામાં સહજપણે જ દેખાઈ આવતાં. મમ્માં આપણાં ગુરુ અને ટીચર પણ હતા.

● બે મહત્વપુર્ણ સ્લોગન એક ‘હરઘડી અંતિમ ઘડી’ અને ‘હુકમી હુકમ ચલા રહા છે’ એમના જીવનમંત્ર હતા જેના પાલન થકી તેઓ નષ્ટામોહા સહજતાથી બની રહયા.

● શક્તિ એકત્ર કરવામાં તમે ખૂબ મહેનત કરો છો પણ ઘણીવાર શક્તિનો નકામો વ્યય પણ કરી નાખો છો પછી ઉદાસ અને શક્તિહીન બની જાઓ છો. આવક કરતાં ખર્ચ વધુ કરશો તો દેવાળુ જ ફૂંકાશેને?

● આજ થકી જે જે બ્રહ્મા વત્સોએ માતેશ્વરીને ખૂબ પાસેથી નિહાળ્યા છે અને હસ્ત ધનૂન કર્યું છે તેઓ દ્રઢ પણે માને છે કે એવો અનુભવ થતો જાણે મા તરફથી ‘સકાશ’ મેળવી રહયા હોય. આવા શક્તિશાળી અને ચમત્કારિક એમના હાથ હતા. નૈનો દ્વારા સદૈવ અમૃતવર્ષા વરસતી રહેતી.

આપણી મીઠી મા આપણી વચ્ચે નથી રહયા પણ એમની દિવ્યમૂર્તિ તથા શિક્ષણ સદા આપણી સાથે રહેશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

દિલની શાહુકારી

બ્ર. કુ. જૂનાગઢ

અમ્ને સરળતા, સાદગી સભર ચાલતા,
સાકાર ફરિશ્તા ધરતી પર જોયા,
પરમાત્મ પ્યારથી ભરપૂર જીવન જીવતા,
પ્રેમથી પાલના કરતા પરવરદિગાર જોયા,
સમયનાં મોંઘા મૂલ્યને સમજી જીવન બદલતા,
સમય બદલતા ચમત્કારી ચાંદ જોયા,
વા વાય વેર-વિખેર વિનાશનાં,
તેની વચ્ચે અચલ અડોલનાં અંગદ જોયા,
મોહ માયા ભસ્મીભૂત કાળમાં,
રાજશ્રધિ, વૈરાગી-સન્યાસી જોયા,
દુનિયાવી સંબંધે આટી ખાતામાં,
સર્વ સંબંધનું સુખ એકથી અનુભવતા જોયા,
વ્યવહાર-સંસ્કારથી કોઈનું જીવન બનાવતા,
નિરાકારને નારાયણ બનાવતા જોયા.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 10નું અનુસંધાન)... પ્રસન્નતાના પથ

બ્રહ્માકુમારી શિવાનીદીદી વરિષ્ઠ પ્રેરક વક્તા અને આધ્યાત્મિક શિક્ષિકા છે. રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા નારી શક્તિ પુરસ્કાર ૨૦૧૮ દ્વારા સન્માનીત શિવાનીદીદી અનેક સેમિનાર અને ટેલિવિઝનનાં કાર્યક્રમો દ્વારા લાખો લોકોનું જીવન બદલનાર કુશળ, લોકપ્રિય વક્તા છે. -Dailyhant

॥ ઓમશાંતિ ॥

- જેમ એક પૈડાથી રથ ચાલતો નથી તેમ પુરુષાર્થ વિના પ્રારબ્ધ મળતું નથી.
- સૌન્દર્યો વેડફી દેતાં ના સુંદરતા મળે, સૌન્દર્યો પામતાં પહેલાં સૌન્દર્ય બનવું પડે.

પ્રસંગ પરિમલ

સ્વાભિમાનને જીવિત રાખો

એક ગામમાં રહેનારો એક નાનો છોકરો પોતાના મિત્રો સાથે ગંગા નદીને પાર કરીને મેળો જોવા ગયા. સાંજે પાછા ફરતી વખતે બધા મિત્રો નદી કિનારે પહોંચ્યા. એ છોકરાએ નાવના ભાડા માટે ખિસ્સામાં હાથ નાંખ્યો. છોકરો ત્યાંજ થોભી ગયો. એણે પોતાના મિત્રોને કહ્યું કે તે થોડો સમય મેળો જોશે. તે ઈચ્છતો નહોતો કે નાવનું ભાડુ તેના મિત્રો આપે. એનું સ્વાભિમાન તેમ કરવાની અનુમતિ આપતું નહોતું.

એના મિત્રો નદી પાર કરીને ચાલ્યા ગયા. જ્યારે નાવ એની આંખોથી અદૃશ્ય થઈ ગઈ ત્યારે એ છોકરાએ પોતાનાં કપડાં કાઢીને મસ્તક પર લપેટી દીધાં. તે નદીમાં ઊતરી ગયો. એ સમયે નદીમાં પૂર હતું. મોટા મોટા તરનારાઓ પણ અડધા માર્ગલ પહોળા પાટને પાર કરવાની હિંમત કરતા નહોતા. પાસે ઉભેલા ખલાસીઓએ પણ છોકરાને રોકવાની કોશિશ કરી.

એ છોકરાએ કોઈનું પણ ન સાંભળ્યું. તે નદીમાં તરવા લાગ્યો. નદીનો પ્રવાહ તેજ હતો, અને નદી ઘણી ઊંડી હતી. રસ્તામાં એક નાવવાળાએ છોકરાને પોતાની નાવમાં આવવાનું કહ્યું પણ એ છોકરો થોભ્યો નહીં બસ તરતો જ રહ્યો. થોડા સમય પછી તે સકુશળ બીજી બાજુ પહોંચી ગયો.

એ છોકરાનું નામ હતું લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી. તેઓ ખરેખર બહાદુર હતા. એમના બાળપણની કેટલીયે પ્રેરણાદાયી ઘટનાઓ છે. બોધ - એવું પ્રેરણાદાયી જીવન આપણે જીવવું જોઈએ જેથી આપણો વર્તમાન અને ભવિષ્ય પણ શ્રેષ્ઠ બને.

લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી આપણા દેશના વડાપ્રધાન બન્યા હતા. આજે પણ જનતા એમની વિશેષતાઓને યાદ કરે છે.

પોતાનો નિર્ણય પોતે જ લો.

એક દિવસની વાત છે. હું રેલ્વે સ્ટેશન પર ઊભો રહીને ગાડીની રાહ જોતો હતો. જે ટ્રેઈનમાં હું મુસાફરી કરી રહ્યો હતો. તેમાં રીઝર્વેશનની કોઈ જોગવાઈ નહોતી. પ્લેટફોર્મ ઉપર એટલી ભીડ હતી કે ગાડીમાં જગા મળશે તે ઘડકો મારીને ગાડીમાં ચઢશે. ઘોષણા પછી સર્વ યાત્રીઓ શાંતિથી બેસી ગયા. કેટલાક તો ઊંઘવા લાગ્યા હતા.

થોડી જ મિનિટ બાદ તે વ્યક્તિ ઉઠીને પશ્ચિમ તરફ ગયો જ્યાં ટ્રેઈન આવવાની હતી. ત્યારે પોતાની બેઠક પર બેઠેલ એક વ્યક્તિએ પોતાની પાસે બેસેલા મિત્રને કહ્યું, જુઓ તે વ્યક્તિ આગળ ગયો છે. કદાચ ગાડી આવી જશે, ચાલો નહીંતર જગ્યા મળશે નહીં. એવું કહીને બે વ્યક્તિ આગળની તરફ ભાગ્યા જ્યાં આવીને ટ્રેઈન થોભે છે. એ બે વ્યક્તિઓને ભાગતાં જોઈ આરામથી બેઠેલ ભીડમાં પણ હલચલ થઈ ત્યાં જઈને ખબર પડી કે ટ્રેઈન આવી નથી.

એ દિવસે મને એ વાત સમજમાં આવી કે જે વધારે વ્યક્તિ એક જ દિશામાં દોડી રહ્યા છે તો એનો એ મતલબ નથી કે તે સાચી દિશામાં દોડી રહ્યા છે. એ દિવસે મને પોતાની વિચારવાની ક્ષમતા પર સંશય થયો કારણ કે સૌ આગળની તરફ જઈ રહ્યા હતા. તો હું પણ ભીડની સાથે સાથે ભાગ્યો. મેં એ વાત ઉપર ધ્યાન ન આપ્યું કે હમણાં જ જાહેરાત થઈ હતી કે ટ્રેઈન 40 મિનિટ પછી આવશે.

(અનુસંધાન પેજ નં. 27 પર)

આપણા સુખ-દુઃખનું કારણ આપણો સ્વભાવ છે.

આપણા સુખ-દુઃખનું આપણું હિત-અહિત, શુભ-અશુભ, આપણું આરોગ્ય આપણા રોગ આ સર્વ ઢંઢોનું મૂળ કારણ શું છે? કર્મ સિદ્ધાંત તો બેઘડક કહે છે કે 'સુખસ્ય દુઃખસ્ય ના કોઈ અપિ દાતા' સુખ કે દુઃખ આપનાર બીજું કોઈ નથી આ પણ એક દર્શન છે. 'શ્રીમદ્ રામચરિત માનસ'માં સૌના સુખ-દુઃખના ચાર મૂળ વર્ણન છે. આપણે સૌ આ ચારથી ઘેરાયેલાં છીએ. ક્યારેક આપણે કાળને કારણે, ક્યારેક આપણાં કર્મ, ક્યારેક ગુણો અને ક્યારેક આપણા સ્વભાવને કારણે સુખી છીએ કે દુઃખી છીએ. કાળ એક બહુ મોટો દંડ છે. પણ નિરાશ થવાની જરૂર નથી. 'ભગવદ્ગીતા' એ કહ્યું છે સંસારમાં એક જ વસ્તુ નિશ્ચિત છે તે છે મૃત્યુ અથવા કાળ. બીજું છે કર્મ.

આજે વિશ્વ પર જે સંકટ છે એનું કારણ પણ 'માનસ'ના દર્શનમાં આ ચાર હોઈ શકે છે. કળિકાળનો એટલો તો પ્રભાવ છે કે પોતાના સ્વાર્થ માટે કદી કદી મનુષ્ય કુકર્મો બની જાય છે. સરળતાથી સમજવું હોય તો શિયાળાના દિવસમાં આપણે ઠંડીનો અનુભવ કરીએ છીએ. ઉનાળામાં ગરમીનો અને ચોમાસામાં ભીનાશનો અનુભવ કરીએ છીએ. આ સર્વ સમયને આધીન છે. સૌ સમ્યક રહેતો સુખ, અસમ્યક રહેતો દુઃખ.

બીજું છે આપણા કર્મ. સમય આપણા આધીન નથી. આપણે ઉનાળાના દિવસોને ચોમાસામાં બદલી શકતા નથી. પણ કર્મથી જે સુખ-દુઃખ આવે છે તે આપણા હાથમાં છે. આપણે સત્સંગ અને સંવાદ કરીને એક વિવેક જાગૃત કરીએ. કેવાં કર્મ કરીએ કેવાં ન કરીએ. પ્રત્યેક કર્મ કરતાં આપણે સાવધાન રહેવું જોઈએ. આ સાવધાની આવશે વિવેકથી. વિવેક બતાવે છે કે શું

સાચું છે? શું ખોટું છે? કયું શુભ છે કયું અશુભ છે? જો કે કર્મની ગતિ અતિ ગહન છે. રજોગુણી અને તમોગુણી કર્મ વિનાશ તરફ લઈ જાય છે. સતોગુણી કર્મ મોટેભાગે બંધન તો આપે છે પણ વિશ્રામની તરફ લઈ જાય છે.

ત્રીજું સૂત્ર છે ગુણ. ગુણનો અર્થ થાય છે. દોરી. દોરીનું સર્જન શા માટે થયું? કંઈક બાંધવું હોય તો દોરી જોઈએ. આ જગત ગુણમયી છે. આપણે નિર્ગુણી બની શકીશું નહીં. ગુણ પણ સુખ-દુઃખનું કારણ છે.

કાળનું પોતાનું અસ્તિત્વ છે. કર્મ પણ ગહનગતિનું ક્ષેત્ર છે. પ્રારબ્ધ કર્મ, સંચિત -કર્મ, અકર્મ, વિકર્મ, નિષ્કર્મ. આપણે આલ્પજીવી તેની સાચી વ્યાખ્યા કરી રીતે મેળવીએ? લોકો કહે છે કે હું જાણતો હતો કે મારે આવું કર્મ નહીં કરવું જોઈએ, પણ કોણ જાણે કરી રીતે આ કર્મ કરી બેઠો. કોણે કરાવ્યું? છે નિમિત્ત કારણ? ગહન છે ગુણ. કેટલાંક બંધન સુખદ હોય છે અને એમાંથી એક સુખદ બંધન છે સત્વગુણ. સત્વગુણમાં આપણી સમજમાં ત્રણ વસ્તુ છે. ઉપનિષદનું ષત્ ગીતાનું સમ્ અને રામચરિત માનસનું સર્વ. તો ગુણ માટે આપણે સ્વતંત્ર નથી.

આપણે જેના ઉપર ભાર મૂકીએ છીએ તે છે આપણો સ્વભાવ. આપણા સુખ-દુઃખનું કારણ આપણો સ્વભાવ છે. અભાવ મોટું કારણ નથી. લોકો અભાવમાં પણ સારી રીતે જીવે છે. કેટલાક લોકોને બીજાઓનો પ્રભાવ અસહનીય લાગે છે. ઈર્ષ્યા અને દ્વેષથી તેઓ દુઃખી છે. આપણે સ્વયંના સ્વભાવ વિશે. વિચારવું જોઈએ. ખરાબ સ્વભાવ સ્વયં અને સમાજને પણ દુઃખ આપે છે. તે જો ઠીક

(અનુસંધાન પેજ નં. 15 પર)

માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતી

શ્રીમદભગવદ્ ગીતામાં કહેવામાં આવ્યું છે કે પ્રજાપિતા બ્રહ્માના માધ્યમથી યજ્ઞ દ્વારા સૃષ્ટિ રચી. અનેક પ્રકારના યજ્ઞોનો ઉલ્લેખ કરતાં એ કહેવામાં આવ્યું છે કે સર્વ પ્રકારના

યજ્ઞોમાં જ્ઞાનયજ્ઞ શ્રેષ્ઠ છે. નિઃસંદેહ શ્રેષ્ઠ અર્થાત્ સતયુગી દેવી સૃષ્ટિની રચના માટે પરમાત્માએ જ્ઞાનયજ્ઞની જ સ્થાપના કરી. આ વાતને એ રીતે પણ કહી શકાય કે પરમાત્માએ ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયની સ્થાપના કરી. પરંતુ જ્ઞાનયજ્ઞની સાથે યજ્ઞ શબ્દ એટલે જોડવામાં આવ્યો છે કે ઈશ્વરીય જ્ઞાન સાંભળનારાઓ કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકારની તથા તન, મન, ઘન આદિની આહુતિઓ આપે છે. જો આહુતિઓ ન આપવામાં આવે તો તેને જ્ઞાનયજ્ઞની સંજ્ઞા આપવામાં આવતી નથી. યજ્ઞ એ છે જેમાં કંઈકને કંઈક આપવામાં આવે છે. એટલે જ્ઞાનયજ્ઞ શબ્દ વિશ્વ વિદ્યાલયથી અધિક મહત્ત્વપૂર્ણ છે.

સરસ્વતીનો જન્મ કઈ રીતે થયો.

યજ્ઞના પ્રારંભમાં કહેવામાં આવે છે કે મહાભારતમાં વર્ણિત દ્રૌપદીને યજ્ઞસૈની પણ કહેવામાં આવે છે. જ્ઞાનરૂપી અગ્નિ એવો છે જે શરીરને ભસ્મ કરતો નથી એનાથી શરીરનો લૌકિક જન્મ તો થતો નથી પણ સંસ્કાર અને સ્વભાવ પવિત્ર બની જાય છે. એનું શુદ્ધિકરણ કરવાથી નવા માનવજીવનનો આરંભ થાય છે. જેને મરુજીવા જન્મ કહેવામાં આવે છે. એને અલૌકિક અથવા બીજો જન્મ પણ કહેવામાં આવે છે. બ્રાહ્મણોને દ્વિજ એટલા માટે કહેવામાં આવે છે

કે દ્વિજ એટલે તેનો બીજો જન્મ છે. એ રીતે જ જગદંબા સરસ્વતીનો જન્મ થયો. એનો ભાવ એ છે કે બ્રહ્મા દ્વારા જ્ઞાનશાળાની સ્થાપના કરવામાં આવી. જ્ઞાનયજ્ઞની રચના કરનારને યજ્ઞપિતા કહેવામાં આવે છે. જેમણે આ જ્ઞાનથી નવું જીવન બનાવ્યું એમને બ્રહ્માકુમાર - બ્રહ્માકુમારી કહેવામાં આવે છે. આ દૃષ્ટિકોણથી સરસ્વતી પણ બ્રહ્માકુમારી જ હતી. શાસ્ત્રોમાં એનું ગાયન છે.

મન-બુદ્ધિ ઈત્યાદિની બલિ આપવાને કારણે કાલી

જ્ઞાનયજ્ઞમાં બ્રહ્માકુમારો-બ્રહ્માકુમારીઓએ વિકારોની આહુતિ આપી હતી. યથાશક્તિ પોતાના તન, મન, ઘન આપ્યું હતું. એનાથી જ યજ્ઞ ચાલે છે. એનાથી જ અન્ય બ્રહ્માકુમારી-બ્રહ્માકુમાર પ્રગટ થતા રહે છે. ત્યારથી નવા બ્રહ્મા વક્ષ પણ પોતાની આહુતિઓ આપે છે તન અને ઘનની આહુતિ આપવી સરળ છે પણ મનની આહુતિ આપવાનું વધારે મુશ્કેલ હોય છે. કારણ કે મન ચંચળ છે. સરસ્વતીજીએ પોતાના મનની પણ પૂર્ણ આહુતિ આપી. એમણે પોતાનું સર્વસ્વ પ્રભુ અર્પણ કર્યું. મન અને બુદ્ધિ પૂર્ણ રીતે પરમાત્માને સમર્પિત કરી દીધાં. આ બંનેની બલિને કારણે તેઓ કાલી કહેવાયાં. આ પુરુષાર્થમાં તેઓ બ્રહ્માવત્સોમાં પણ અદ્વિતીય અને અગ્રગણ્ય હતાં. એનાથી એમના મન, બુદ્ધિનો સંબંધ પૂર્ણ રીતે પરમપિતા પરમાત્મા સાથે જોડાઈ ગયો. એના ફલસ્વરૂપ એમણે પોતાના પરિપક્વ અનુભવો દ્વારા સર્વ યજ્ઞ-વત્સોની માતૃવત્થી પાલના કરી, જ્ઞાનની પાલના કરી. એટલે તેઓ યજ્ઞ માતા કહેવાયાં. સર્વ નર-નારીઓ પ્રતિ એમના હૃદયમાં વાત્સલ્ય ભરેલું હતું એટલે એમને જગદંબા

કહેવામાં આવ્યાં બાકી સ્થૂળ રૂપમાં તો કોઈ સમગ્ર જગતની અંબા બની ના શકે.

ઓમની ધ્વનિ કરનારી ઓમ-રાઘે, જ્ઞાન-વીણા ધારણ કરનારી સરસ્વતી અને જ્ઞાન હાલરડાંથી પાલના કરનાર માતા જગદંબા

સરસ્વતી નામ પડતાં પહેલાં એમનું નામ રાઘા હતું. જ્યારે ઓમ મંડલી નામે યજ્ઞનો પ્રારંભ થયો. તો ત્યાં તેઓ ઓમની ધ્વનિ કરતાં હતાં. દેહથી ન્યારાં થઈને તેઓ ઈશ્વરીય સ્મૃતિમાં મગ્ન થઈ જતાં હતાં. જે એમની રુહાનિયત ભરી વાણી સાંભળતાં હતાં. તેઓ પણ દેહથી ન્યારા થઈને ઈશ્વરીય પ્રેમમાં વિભોર થઈ જતાં હતાં. તેઓથી કેટલાકને દિવ્યદૃષ્ટિ પ્રાપ્ત થતી હતી. તેઓ કૃષ્ણના સાક્ષાત્કાર કરતાં હતાં. ત્યારે લોકોએ એમને રાઘાને બદલે ઓમ-રાઘેનું નામ આપ્યું. એ દિવસોમાં બાબા જ્યારે બીજા નગરોમાં જતા હતા તો ત્યાંથી જ્ઞાનના પત્ર લખીને મોકલતા હતા. ત્યારે તેઓ એ પત્રોને વાંચી સંભળાવતાં હતાં. એની વિસ્તૃત વ્યાખ્યા હતાં હતાં. સાંભળનારને એવું લાગતું હતું કે જ્ઞાનનું હાલરડું ગાઈ રહ્યાં છે. તેઓ માતા યા મમ્મા શબ્દથી સંબોધિત કરતાં હતાં.

પવિત્રતાને કારણે થયેલા વિરોધોનો માતેશ્વરી દ્વારા તપસ્યાથી સામનો

જ્યારે શ્રોતા એમના દ્વારા સંભળાવવામાં આવતા જ્ઞાનથી પ્રભાવિત થતા હતા જેનાથી એમની મધુરવાણી સાંભળનારાઓએ ડુંગળી, લસણ, માંસ, માંછલી, ઈંડા, શરાબ, સિગારેટ, બીડી ઈત્યાદિનો ત્યાગ કરતા હતા. એટલે સિંધમાં

મોટી હલચલ થઈ ગઈ હતી. લોકોએ પીકેટીંગ પણ કર્યું પરંતુ માતેશ્વરી સરસ્વતીજીએ સૌ બ્રહ્માવત્સોને એટલા શિસ્તબદ્ધ બનાવ્યા હતા તેથી એમણે પોતાના ઘરણા સમાપ્ત કર્યાં. કેટલાક વિરોધી તત્વોએ ન્યાયાલયમાં પણ કેસ દાખલ કર્યો. પરંતુ ત્યાં પણ માતેશ્વરીજીએ નિર્ભય, નિશ્ચિંત, નિઃસ્વાર્થ અને નિર્મળ સ્થિતિથી તેનો સામનો કર્યો. એ સમયે વિશ્વના ઈતિહાસમાં એમના જેટલી આયુવાળી કોઈ કન્યા નહીં હોય જેણે આ પ્રકારની વિષમ પરિસ્થિતિનો સામનો કર્યો હોય. પરમપિતા પરમાત્મા દ્વારા આપેલા જ્ઞાનમાં અનેક નવીનતાઓ હોવાને કારણે ઠેરઠેર સ્વાર્થી તત્વોએ વિરોધ કર્યો અને આક્રમણ પણ કર્યું. પરંતુ માતેશ્વરી સરસ્વતી નિશ્ચિંત, નિર્ભય અને નમ્ર ચિત્ત રહ્યાં. જે કોઈ વિરોધીએ એમની સાથે વાતચીત કરી તેઓ એમના પ્રશંસક બની ગયા. આ રીતે માતેશ્વરીજીની સ્થિતિ સંસારના આકર્ષણોથી મુક્ત થઈ શિવબાબાના આકર્ષણ ક્ષેત્રમાં રહેતી હતી. એટલે એમનું વ્યક્તિત્વ ઘણું પ્રભાવશાળી અને રુહાની આકર્ષણથી ભરેલું હતું. એમની વાણીમાં મધુરતા હતી. એમના બોલ મનને શાંત કરનારા હતા તથા મનમાં શક્તિ સંચારિત કરનારા હતા. આપની દ્રષ્ટિમાં યોગનું જૌહર દેખાતું હતું. આપે ભારતનાં વિભિન્ન સ્થળોએ જઈને જ્ઞાન અમૃત પીવડાવ્યું. અનેક બ્રહ્માકુમારી બહેનોને તૈયાર કરી. એમના દ્વારા સેવાનો ખૂબ વિસ્તાર થયો. આપ સંસ્થાનાં પ્રથમ મુખ્ય પ્રશાસિકા બન્યાં.

આપ 24 જૂન, 1965માં અવ્યક્ત વતન-વાસી બન્યાં.

॥ ઓમશાંતિ ॥

સંગમયુગની શબ્દાવલી

દૈવી ભાઈઓ અને બહેનો,

સંગમયુગની શબ્દાવલીના વિભાગમાં મે-૨૦૨૪ માસની શબ્દાવલી ભાગ-૪૨ના જવાબો આ સાથે છે. જ્ઞાનના ચિંતનના આધારે તમારા જવાબોને સાચા જવાબો સાથે સરખાવી શકશો. સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૪૩ અહીં પ્રસ્તુત છે. જેની આડી-ઊભી ચાવીઓ ભરશો. તમને આવતાં જુલાઈ-૨૦૨૩ના અંકમાં સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૪૩ના જવાબો મળશે.

સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૪૩

1	2		3	4	5	6		7	8
9		10		11					
12			13		14			15	
		16						17	
18					19		20		
				21					22
23	24					25		26	
			27						28
29		30				31	32		
					33	34			

શબ્દાવલી ભાગ-૪૨ના જવાબોવાળું કોષ્ટક

1	શુ	ભ	ભા	વ	ના		5	ગુ	જ	રા	7	ત		
8	ભ	વ	ર		ક	રે	ણ			ત		ક		
12	કા	ન		ર		ડી						દી		
	મ		14	શા	મ			15	મુ	ક	16	ર		
17	ના	રા	ય	ણી		શ	ક્તિ			19	દ	વા		
			20	રી	ક	21	વ	રી				ન		
22	દિ	વ્ય			24	સુ	ર	ણ		25	શાં			
26	શા	વ	ર		ધા				28	ગ	તિ			
		29	હા	સી	લ				30	સુ	ખ	34	ધા	મ
31	વ	ર	દ			32	દિ	લ્લી		33	ક	મ		

આડી ચાવીઓ

૧. મમ્માનો મહિનો (૨)
૩. મમ્માનું એક સ્વરૂપ (૪)
૭. મમ્માનું લૌકિક નામ (૨)
૯. યોગ્ય, બરોબર (૩)
૧૧. એક જ અક્ષર આવશે (૩)
૧૨. આફ્રીન શબ્દને ઉલટો લખો (૪)
૧૬. દીવ અને (૩)
૧૭. તો ખીઠો નચ (૨)
૧૮. Day & Night (૪)
૧૯. દાન દેના હૈ (૪)
૨૧. સદા રહના હૈ (૨)
૨૩. અસલી (૩)
૨૫. કુટુંબ (૪)
૨૭. એક ધારાવાહિક ટી.વી. સીરીયલ (૪)
૨૮. ગુણ, વિશેષતા (૨)
૨૯. બાબા આપને કર દીયા (૩)
૩૧. સજનીયા જાગ (૨)
૩૩. લગન (૨)

ઊભી ચાવીઓ

૧. વર્ષનો સાતમો મહિનો (૩)
૨. આંખ (૩)
૩. ધૂળ (૨)
૫. અંગત માણસ (૩)
૬. ત્રીજા નેત્રને ખોલવાની કઈ વાર્તા છે? (૨)
૮. ગાય (૨)
૧૦. સુરત જીલ્લાનું એક ગામ (૪)
૧૩. ગેમ (૩)
૧૫. કીસી ભી ચીજ મે ... નહી જાની ચાહિયે (૩)
૧૮. પુત્રી (૫)
૧૯. કીર્તી (૨)
૨૧. હમ કીતને પ્રભુ કા (૫)
૨૨. ગુજરાતના સરલતા કી મૂર્તિ (૩)
૨૪. જગદંબા સરસ્વતી (૪)
૨૫. માનસરોવરમાં સ્નાન કરે... બની જાય (૨)
૨૬. વાચા, બોલી (૨)
૩૦. આદત, ટેવ (૨)
૩૨. દેવતા વિષ્ણુનું એક અલંકાર (૨)
૩૪. મારી માતાના સાસુ-સસરા સાથે મારો સંબંધ (૪)

રાજકોટ અવધુરીમાં 'સમર કેમ્પ'માં સામાજિક કાર્યકર્તા ભ્રાતા અશ્વિનભાઈ પટેલ, વકીલ તથા ઓઈલ કંપનીના ડાયરેક્ટર હિતેશભાઈ, પ્ર.કુ. રેખાબેન, પ્ર.કુ. શીતલબેન તથા બાળકો.

વડોદરા અલકાપુરી ખાતે આયોજીત 'ડીવાઈન સમર કેમ્પ'ના સમાપનમાં બાળકોને સર્ટીફિકેટ આપ્યા બાદ સમુહમાં પ્ર.કુ.ડો. નિરજનાબેન, પ્ર.કુ. જાનકીબેન પ્ર.કુ. નરેન્દ્રભાઈ સાથે બાળવૃંદ.

સાવલી સેવાકેન્દ્રમાં 'ત્રિદિવસીય સમર કેમ્પ'માં 'પર્યાવરણ બચાવો' થીમ આધારીત ચિત્ર સ્પર્ધા બાદ સમુહચિત્રમાં પ્ર.કુ. શારદાબેન, પ્ર.કુ. સુર્યણાબેન, પ્ર.કુ. જલપાબેન સાથે પ્રતિભાગી બાળકો.

વ્યારામાં બાળકો માટે આયોજીત 'સમય કેમ્પ'માં ગેસ્ટ કે પર સાપસીડી સાથે બાળકોના સમુહચિત્રમાં પ્ર.કુ. અરૂણાબેન, પ્ર.કુ. દીપાબેન, પ્ર.કુ.સીમાબેન, પ્ર.કુ. રેખાબેન, પ્ર.કુ. સાંરગભાઈ.

ગોંડલ ખાતે ત્રિદિવસીય 'વ્યક્તિવિકાસ સમર કેમ્પ'માં ભાગ લેનાર બાળકો સાથે પ્ર.કુ. ભાવનાબેન, પ્ર.કુ. શીતલબેન, પ્ર.કુ. ધર્મેશભાઈ.

ખેડામાં આયોજીત ત્રિદિવસીય 'વ્યક્તિવિકાસ સમર કેમ્પ'માં બાળકોને રાજયોગની સમવૃત્તી આપતાં પ્ર.કુ. દક્ષાબેન.

ઉદવાડા ખાતે 'હેપ્થી એંજલ સમર કેમ્પ'માં સિનિયર સિટીઝનના પ્રમુખ હસુભાઈ, એની કલબના પ્રમુખ સોનલબેન, શાંતાબા શાળાના આચાર્ય આંકાક્ષાબેન, સમાજસેવીકા રૂક્સાનાબેન, પ્ર.કુ.મીનલબેન. ઉદ્દાટનમાં પ્ર.કુ. પારૂલબેન, પ્ર.કુ.શીતલબેન.

વડોદરામાં આયોજીત 'મેરાથોન રન'ના પ્ર.કુ. દોડવીરો સાથે વડોદરા માંજલપુરના પ્ર.કુ. ધીરજબેન તથા સ્પોર્ટ્સ ટીમ.

ગુજરાત ગ્લોબલ રીટ્રીટ સેન્ટર (GGRC - ઈન્દ્રપ્રસ્થ) ખાતે નવનિર્મિત સભાગાર ‘હેપ્પી હોલ’ અને ‘હારમની હોલ’નું તક્તી અનાવરણ કરી શુભઉદ્ઘાટન કરતાં પ્રશાસિકા રાજયોગિની પ્ર.કુ. મુક્તીદીદી, ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે દીપ પ્રાગટ્ય કરતાં રાજયોગિની મુક્તીદીદી સાથે મહિનગર સબઝોન સંચાલિકા પ્ર.કુ. નેહાબેન, પ્ર.કુ. અમરબેન, ડૉ. નીતાબેન, ડૉ. જૈન, GGRCના ડાયરેક્ટર્સ પ્ર.કુ. ડૉ. મુકેશભાઈ અને પ્ર.કુ. વિનયભાઈ, મુખ્યાલયથી પધારેલ પ્ર.કુ. પ્રકાશભાઈ, પ્ર.કુ. શ્રીનિવાસભાઈ, પ્ર.કુ.દેવભાઈ, ખાજુમાં નવનિર્માણધીન ‘પ્રકાશકુંજ’ ભવનનું ભુમિપૂજન કરતાં રાજયોગિની પ્ર.કુ. મુક્તીદીદી.

ભાવનગરમાં ‘હેપ્પીનેસ ઈન્ડેક્સ’ કાર્યક્રમમાં પ્ર.કુ. શિવાનીબેન, પ્ર.કુ. સરલાબેન, ભાવનગરના મહારાણી શ્રી સમયુક્તા કુમારી, IPCL કંપનીના ઓનર ભ્રાતા પિયુષભાઈ તંબોલી, માઈક્રોસાઈન કંપનીના ઓનર ભ્રાતા નિશિતભાઈ મહેતા, વ્યુરોલોજીસ્ટ ડૉ. જયંતીભાઈ ગુરુમુખાણી, પ્ર.કુ. વૃત્તિબેન.

પાટણ ખાતે હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીના નવનિયુક્ત કુલપતિ પ્રો. કિશોરકુમાર છગનલાલ પોરીયાને શિક્ષા પ્રભાગની સેવાઓની ચર્ચા બાદ શુભેચ્છા સહ ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. નીલમબેન, ખાજુમાં પ્ર.કુ. નીતાબેન, પ્ર.કુ. નિધિબેન તથા પ્રો. ડૉ. નેહાબેન પટેલ.

વડોદરા અટલાદરા ખાતે વડોદરા ગ્લોબલ હોસ્પિટલ દ્વારા ‘ગ્લોબલ હેલ્થ એન્ડ હેપ્પીનેસ કાર્ડ’ના લોન્ચીંગ પ્રસંગે પ્ર.કુ. રાજબેન, મા.આબુથી પધારેલ પ્ર.કુ. સૂર્યભાનુભાઈ, GHRC સુપ્રીન્ટેન્ડ ડૉ. પ્રતાપભાઈ, એમ.એસ. યુનિવર્સિટીના કુલપતિ ડૉ. વિજય શ્રી વાસ્તવ, ગ્લોબલ મલ્ટી સ્પેશીયાલીટી હોસ્પિટલના ઓનર ભ્રાતા ભીખુભાઈ, બરોડા પ્રોડક્ટીવીટી કાઉન્સિલરના ચેરમેન ભ્રાતા વીપીનભાઈ સાથે પ્ર.કુ. અરૂણાબેન.

છોટાઉદેપુરના પ્ર.કુ. મોનીકાબેનને ગ્રીનીસ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડ લંડન દ્વારા ‘વિશ્વના સકારાત્મક પરિવર્તનકાર-૨૦૨૩’નો એવોર્ડ આપતાં ગુજરાતના પૂર્વ મુખ્યમંત્રી ભ્રાતા વિજયભાઈ રૂપાણી તથા ખાજુમાં લંડન ઓરગેનાઈઝેશન ઓફ સ્કેલ મેનેજમેન્ટના ડાયરેક્ટર ડૉ. પરીનબેન સોમાણી.